

Naziv dokumenta:

STRATEGIJA STAROSTI PRIJAZNE OBČINE ZREČE
za obdobje 2026 - 2036

Izvajalec priprave Strategije
Starosti prijazne Občine Zreče:

Občina Zreče

OBČINA ZREČE

Občina Zreče
Cesta na Roglo 13b, 3214 Zreče
Tel.: 03 757 17 00
E-pošta: info@zrece.eu
Spletna stran: <https://www.zrece.si/>
Odgovorna nosilka naloge: Saša Štravs

**Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko
sožitje**

Koordinator Slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin

Resljeva 11, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 433 93 01, E-pošta: info@iat.si
Spletna stran: www.inst-antonatrstenjaka.si
Odgovorna nosilka naloge: Marta Grčar

Grafike:

Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko
sožitje in WHO, Age-friendly cities and communities

Datum:

April 2026

Strategija Starosti prijazne občine Zreče za obdobje 2026 -2036 je
bila sprejeta na 18. redni seji Občinskega sveta Občine Zreče, dne
1. 4. 2026

Kazalo vsebine

I PRIPRAVA STRATEGIJE STAROSTI PRIJAZNE OBČINE ZREČE

1 NAMEN IN UMESTITEV	6
2 PROCES PRIPRAVE.....	8

II IZHODIŠČA

3 GERONTOLOŠKA IZHODIŠČA	11
4 IZHODIŠČA PROGRAMA STAROSTI PRIJAZNIH MEST IN OBČIN	14
5 OPIS OBMOČJA	16
6 KRATKA DEMOGRAFSKA SLIKA OBČINE ZREČE	17
7 PROGRAMI, STORITVE IN AKTERJI ZA PODROČJE STARANJA IN SOŽITJA MED GENERACIJAMI	19

III VIZIJA RAZVOJA

8 STRATEŠKI CILJI	21
9 PRIORITETNI UKREPI ZA OBDOBJE 2026 - 2031	28

IV SKRB ZA URESNIČEVANJE STRATEGIJE

10 MEHANIZMI ZA URESNIČEVANJE STRATEGIJE	455
10.1. Letni načrt (LN) in prioritetni ukrepi	455
10.2. Kadrovske viri	477
10.3. Finančni viri	48
11 EVALVIRANJE STRATEGIJE	49
12 POSTOPEK SPREJEMANJA STRATEGIJE	500

PRILOGE

13 PRILOGE	500
------------------	-----

Priloga 1 Kratak povzetek za občane

Priloga 2 Obstoječi ponudniki storitev in programov za starejše v občini Zreče

Priloga 3 Letni načrt za uresničevanje Strategije SPO Zreče 2026

Seznam okrajšav:

LN - letni načrt

SPMO - Starosti prijazna občina in mesta

SPO - Starosti prijazna občina

WHO - World Health Organization

SZO - Svetovna zdravstvena organizacija

LAS* - lokalna akcijska skupina

DSO - dom starejših občanov

DO - dolgotrajna oskrba

**V programu Slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin pomembno vlogo opravlja lokalna akcijska skupina starosti prijazne občine, saj nudi čas in prostor, kjer različni deležniki združijo svoje znanje, informacije iz terena, izzive, načrte. Vsak ostaja na svojem področju avtonomen, obenem pa dela tudi na skupnih področjih in problemih - in znano je, da več glav več ve in da bodo rešitve, za katerimi stoji več ljudi, dosegle večji učinek. Enako velja za širjenje pomembnih informacij: vsak izmed deležnikov lahko osebno nagovori svoj krog ljudi, s čemer informacije in aktivnosti pridejo do večje skupine ljudi ter s tem lažje dosežejo svoj namen, obenem pa je lažje ugotoviti, kdo do njih ne pride. Namen lokalne akcijske skupine je: a) dobra izmenjava in pretok informacij ter posledično učinkovito delo b) participativna priprava strategije in sodelovanje pri vseh korakih in skrbi za skupno dobro c) je motor za smiselno usmerjanje uresničevanja izbranih strateških in tudi konkretnih prioritarnih ciljev.*

I. PRIPRAVA STRATEGIJE STAROSTI PRIJAZNE OBČINE ZREČE

1 NAMEN IN UMESTITEV

Namen in umestitev

Pozornost področju staranja in medgeneracijskega sožitja je smiselna zaradi splošnih demografskih trendov po svetu in v Sloveniji, predvsem pa zaradi starostne sestave same občine - v naslednjih desetletjih se bo skokovito povečalo tako število kot delež starejših občanov. Ne spreminja pa se le demografija, tudi način življenja in odnosi med generacijami se naglo spreminjajo. Obe dejstvi tako posamezniku, občanu, kot občini postavljata številna vprašanja. Kakšne storitve dolgotrajne oskrbe so v občini na voljo in kakšne bi potrebovali? So infrastruktura in bivališča prilagojena starejšim ljudem, s tem pa tudi invalidom in mamicam z vozički? Je naša družba pripravljena sprejeti starost kot eno izmed enakovrednih obdobij življenja in bo tako znala izkoristiti njene potencialne ali pa jo bo videla zgolj kot problem in jo kot tako odpravila na rob? Kaj zares pripomore k boljšemu medgeneracijskemu razumevanju? Ta in podobna vprašanja kažejo, da je potrebna več kot zgolj želja, da bi bila naša občina kraj, kjer se je lepo starati.

V tej luči se je Občina Zreče odločila za priključitev Slovenski in Svetovni mreži starosti prijaznih mest in občin. Občinski svet Občine Zreče je odločitev sprejel na 15. redni seji dne 11. 10. 2017, ustanovljen je bil Častni odbor seniorjev občine Zreče, ki se je kasneje, skladno z novostmi v Slovenski mreži starosti prijaznih mest in občin, nekoliko prenovil in preimenoval v Lokalno akcijsko skupino starosti prijazne občine Zreče. Predsednik Častnega odbora je bil Drago Šešerko, občinska koordinatorica starosti prijazne občine Zreče pa je bila v tem času Polona Matevžič. Častni odbor je že takoj po ustanovitvi zbral opažanja kaj je v občini Zreče že starosti prijazno in kaj bi občani za kakovostno staranje in sožitje med generacijami še potrebovali. Na podlagi pobud in prizadevanj odbora je bilo v teh letih marsikaj narejenega, vključno z vpeljavo storitve prevozov za starejše Prostofer in delovanjem Večgeneracijskega centra Zreče. Delo je bilo tudi del prizadevanj za uresničitev Vizije in strategije občine Zreče do leta 2025.

S pričujočo strategijo želimo nadgraditi svoja prizadevanja s še bolj sistematičnim pristopom na področjih staranja, sožitja med generacijami in dolgotrajne oskrbe ter tako slediti tudi najnovejšim usmeritvam Slovenske in svetovne mreže starosti prijaznih mest in občin.

Na tem mestu naj navedemo, da je ukrepov, ki se že izvajajo za starejšo populacijo v naši občini, veliko, a jih precej potencialnih uporabnikov ne pozna. Zaradi navedenega bo naš izziv med drugim boljše ozaveščanje uporabnikov, spremljanje njihovih potreb ter postopno ustvarjanje boljših življenjskih pogojev starejše populacije. Želimo, da se naši

občani v jeseni njihovega življenja počutijo varno, koristno in srečno, saj je sreča v srečevanju srečnih ljudi (Zreče - mesto sreče).

Naloga vseh sodelujočih pri pripravi in uresničevanju te strategije je odkrivanje možnosti za izboljšanje kakovosti življenja starejših občanov v naši občini, širjenje informacij o možnostih kvalitetnejšega bivanja, povzemanje dobrih praks, analiziranje potreb starejših občanov in njihovo umeščanje v načrt aktivnosti za posamezno leto. Vsak nov ukrep, nov uporabnik programov, nov prostovoljec, nov družinski oskrbovalec bo za nas dodatna motivacija, da s projektom nadaljujemo še bolj zagnano in v še večji meri.

Opis in struktura

V **Strategiji starosti prijazne občine Zreče** (v nadaljevanju: Strategija) je načrtana smer razvoja starejšim ljudem in vsem generacijam prijazne občine ter razvijanja sodobnih skupnostnih programov za to področje. Je podlaga za načrtovanje posameznih akcij v kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni perspektivi, osnova za črpanje domačih in evropskih sredstev za investicije ter izhodišče za vzpostavljanje potrebnih struktur za zdravo staranje, integrirano dolgotrajno oskrbo v skupnosti in krepitev solidarnega sožitja v njej.

Prvi dve poglavji sta uvodnega značaja in govorita o namenu Strategije starosti prijazne občine Zreče za obdobje 2026 - 2036 ter njeni pripravi.

Drugi del Strategije so **Izhodišča**. Sestavlja ga šest krajših poglavij, ki bi jih lahko poimenovali tudi temelj, saj so na tej osnovi zgrajena vsa ostala poglavja. Gerontološka izhodišča (tretje poglavje) in Izhodišča starosti prijaznih mest in občin (četrto poglavje) sta teoretična temelja strategije. Opis območja (peto poglavje), Kratka demografska slika (šesto poglavje), Programi, storitve in akterji za področje staranja in sožitja (sedmo poglavje) pa poskrbijo, da je strategija zakoreninjena v konkretno okolje, v vse kar že obstaja: saj je eden pomembnih principov strategije zavedanje, da ne gradimo iz nič ampak iz vsega kar že obstaja. S tem namenom je Strategiji priložena tudi **priloga 2 Obstoječi ponudniki storitev in programov za starejše v občini Zreče**, ki je pravzaprav razširitev sedmega poglavja.

Tretji del Strategije se imenuje **Vizija razvoja** in predstavlja osrednji del dokumenta, saj načrta dolgoročno perspektivo delovanja občine. V osmem poglavju so opredeljeni strateški cilji za desetletno obdobje z opisom na kaj vse se strateški cilj nanaša: namen tega dela je dati Strategiji potrebno širino. Deveto poglavje pa prinaša operativno globino z naborom prioritarnih ukrepov za prvo petletko (2026-2031). Ti ukrepi, oblikovani v sodelovanju z občani in strokovnjaki, vključujejo jasne kazalnike, vire in nosilce, kar omogoča realno izvedbo in merjenje napredka. Celoten proces temelji

na principu učeče se skupnosti, kjer bomo po petih letih izvedli evalvacijo in pripravili nabor ukrepov za naslednje obdobje, s čimer zagotavljamo, da Strategija ostaja živ in v praksi uresničljiv dokument.

Zadnji sklop dokumenta, ***Skrb za uresničevanje Strategije***, opredeljuje ključno pot od načrtov k dejanjem. V desetem poglavju (Mehanizmi za uresničevanje Strategije) je podrobno opisan način uresničevanja zastavljenih ciljev v praksi. Poleg opredelitve kadrovskih in finančnih virov osrednji operativni instrument predstavlja Letni načrt, ki konkretizira aktivnosti za posamezno leto ter jih finančno in kadrovske ovrednoti; prvi tovrstni ***Letni načrt za leto 2026 je pripravljen v Prilogi 3***. Strategijo sklone enajsto poglavje, namenjeno redni evalvaciji, ki bo zagotavljala sprotno preverjanje učinkovitosti izvedenih ukrepov in skrbela, da dokument vseskozi ostaja tesno povezan z dejanskimi potrebami v lokalnem okolju.

Nenazadnje je Strategiji priložen še ***povzetek Strategije (priloga 1)***, ki na nekaj straneh v grafično privlačni obliki povzema glavne točke Strategije. Namenjen je širjenju osnovnih informacij, saj je tudi dobro seznanjanje in vključevanje javnosti eden od pomembnih poudarkov programa Starosti prijaznih mest in občin.

2 PROCES PRIPRAVE

Pripravo Strategije so vodili občinski koordinatorji Starosti prijazne občine Zreče (v prvi fazi koordinatorka Polona Matevžič, v drugi fazi pa nova koordinatorka Saša Štravs in Marko Kovše) v sodelovanju s slovenskim nacionalnim Inštitutom Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, ki je koordinator Slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin ter nacionalni koordinator za Svetovno mrežo starosti prijaznih mest in občin.

Z namenom sistematičnega dela je strategija pripravljena **na temelju treh virov**:

- prvi vir so mnenja občanov in ključnih deležnikov,
- drugi vir so za to področje relevantni javno dostopni podatki in občinski viri,
- tretji vir so svetovna in domača strokovna spoznanja in dobre izkušnje s področja gerontologije in medgeneracijskega sožitja, zlasti dobre prakse in program Svetovne zdravstvene organizacije *starosti prijazne lokalne skupnosti*, ki so povezane v svetovni in slovenski mreži starosti prijaznih občin in mest.

Mnenja občanov so bila zbrana v več fazah, na katere smo se opirali tudi pri pripravi dokumenta. Najzgodnejša faza sega v leto 2020, ko so člani Častnega odbora Starosti prijazne občine in naših občanov med občani zbrali predloge o izboljšanju kakovosti življenja in bivanja starejših v lokalnem okolju. Naslednji vir, v katerem so zbrana mnenja občanov je magistrska naloga Marka Kovšeta z naslovom »Proces staranja in potrebe starih

ljudi v Občini Zreče« iz leta 2020, v kateri je avtor z raziskovanjem želel dobiti čim bolj jasno sliko realnih in konkretnih potreb starih ljudi v občini Zreče. Starejšim, naključno izbranim občanom, je postavljajl vprašanja o tem, kaj potrebuje star človek, da bi lahko ostal v svojem življenjskem okolju, kakšne so težave, s katerimi se sooča vsak dan, kaj starejši človek počne vsak dan in kaj bi rad počel, pa zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ne more, kakšna je njihova socialna mreža in katere so tiste oblike pomoči, katerih se starejši poslužujejo. Ker pa je pandemija novega korona virusa močno spremenila naš način življenja, smo se odločili, da v obdobju december 2021 - februar 2022 še dodatno izvedemo anketiranje starejših občanov, pri čemer smo pripravili tri kratka vprašanja, in sicer: 1. *Kaj je v naši občini starosti prijazno?*, 2. *Kaj bi bilo za lepše sožitje generacij in staranje še potrebno? In kako bi to dosegli?*, 3. *Kaj je epidemija covid-19 spremenila glede staranja in sožitja generacij?* Zadnja faza zbiranja podatkov je potekala v letu 2025, izvedli so jo člani Lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Zreče in drugi pomembni deležniki za področje staranja in sožitja v Občini Zreče. V tej fazi smo k sodelovanju povabili člane LAS SPO Zreče, vse predsednike KS, Stanovanjsko podjetje Slovenske Konjice, CSD Slovenske Konjice in Celje - vstopna točka, OŠ Zreče, Vrtec Zreče, ŠC Slovenske Konjice - Zreče - Srednja poklicna in strokovna šola Zreče, ZD Slovenske Konjice, Župnijsko Karitas Zreče, Rod Zelena Rogla - Taborniki, Prostofer ter zaposlene v občinski upravi .

Dokument je rezultat **skupnega razmišljanja in usklajevanja** različnih deležnikov, ki so preučili vse tri vire in na podlage le-teh oblikovali predloge vizije razvoja s cilji, prioritetskimi ukrepi ter predlaganimi aktivnostmi.

Pri tem je bila odločilna vloga tako imenovane lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Zreče (v nadaljevanju tudi LAS SPO Zreče). V pripravo so bili v okviru LAS SPO Zreče vključeni predstavniki različnih društev, zavodov, javnih institucij in krajevnih skupnosti. Sodelovali so: Drago Šešerko (član LAS SPO Zreče, podžupan Občine Zreče), Vili Višnar (član LAS SPO Zreče, predsednik Društva upokojencev Stranice), Martina Ravničan (članica LAS SPO Zreče, predsednica KORK Zreče), Jolanda Potočnik (članica LAS SPO Zreče, predsednica KORK Stranice), Benjamina Trtnik (članica LAS SPO Zreče, zdravnica), Anja Farčnik (članica LAS SPO Zreče, zaposlena v VGC Zreče), Marko Kovše (predsednik LAS SPO Zreče, koordinator SPO Zreče in zaposlen v Lambrechtovem domu Slovenske Konjice), Saša Štravs (občinska koordinatorica SPO Zreče), Franc Potočnik (predsednik krajevne skupnosti Skomarje), Lucija Vrhovšek Jančič (direktorica občinske uprave Občine Zreče), Dejan Verhovšek (direktor ZD Slovenske Konjice), Ana Cvetko (CSD Slovenske Konjice, strokovna sodelavka) Marta Grčar in Alen Sajtl (Inštitut Antona Trstenjaka).

II. IZHODIŠČA

3 GERONTOLOŠKA IZHODIŠČA

Staranje prebivalstva je eden najbolj perečih izzivov današnjega časa. Evropska komisija je že leta 2005 izdala Zeleno knjigo z naslovom »*Odziv na demografske spremembe - nova solidarnost med generacijami*«. V Evropi in ostalem razvitem delu sveta se manjša delež mladih in odraslih, večja pa se delež starejših ljudi. Po podatkih Združenih narodov se bo do leta 2050 na svetu podvojilo število nad 60 let starih ljudi, število nad 80 let starih pa bo leta 2100 sedemkrat večje kot leta 2017.

DANAŠNJE STARANJE PREBIVALSTVA ZASTAVLJA ŠTIRI NUJNE IN MED SEBOJ NELOČLJIVE NALOGE:

1. Integrirana dolgotrajna oskrba bolnih, invalidnih in starostno onemoglih ljudi

Danes potrebuje redno pomoč pri opravljanju vsakdanjih opravil 4 % prebivalstva. Četrtno od njih oskrbujejo ustanove, tri četrtine pa doma družinski in drugi neformalni oskrbovalci, ki so le deloma deležni javne in strokovne razbremenilne pomoči; tako je v dolgotrajni oskrbi osebno udeleženih 10 do 20 % evropskega prebivalstva. V prihodnje bo delež prebivalcev, ki bodo odvisni od oskrbe, dva do trikrat večji, kakor je danes. Nekateri vidijo v teh podatkih zgolj finančno breme, celostni pogled na situacijo pa odkriva v njej edinstveno priložnost za učenje solidarnosti sodobne družbe, saj se solidarnosti lahko učimo le v praksi, na primer pri pomoči bolnim in onemoglim. Zato je odločilno vprašanje kako vzpostaviti finančno, kadrovsko in humano vzdržno dolgotrajno oskrbo. Evropske države zadnje četrto stoletje odgovarjajo na to nalogo z intenzivnim razvojem nacionalnih sistemov integrirane dolgotrajne oskrbe. V Sloveniji je bil 21. julija 2023 sprejet **Zakon o dolgotrajni oskrbi**. Namen zakona je postaviti v središče posameznika, ki dalj časa (dolgotrajno) potrebuje oskrbo. Glede na to, da si večina ljudi, tudi ko opeša in zboli, želi živeti doma, zakon krepi mrežo storitev v skupnosti - to je v lokalnem okolju kjer nekdo živi. Hkrati pa kot eno od možnosti ljudem omogoča tudi institucionalno varstvo (npr. možnost izbire oskrbe v domovih starejših občanov).

Odločilni akter za razvoj in implementacijo dolgotrajne oskrbe so lokalne skupnosti oziroma občine. Naloge občine, ki jih ob sprejemu Strategije določa zakon, so spremljanje izvajanja dolgotrajne oskrbe (v nadaljevanju DO) na domu in delovanje javne mreže na domu na območju občine, pri čemer lahko občina ustanovi javni zavod za opravljanje DO na domu ali podeli koncesijo na podlagi javnega razpisa. Za uspešno implementacijo na lokalni ravni pa je poleg določil zakona naloga občin tudi informiranje in ozaveščanje,

povezovanje z vstopnimi točkami in izvajalci storitev ter skrb za razvoj storitev na lokalni ravni. Trenutno nepokrita pa je tudi sistematična podpora družinskim in drugim neformalnim oskrbovalcem. Občina iz občinskega proračuna zagotavlja finančne vire za zgoraj opisane naloge, razen za storitve DO in stroške dela koordinatorja DO, ki se krijejo iz sredstev za DO.

2. Kakovostno in zdravo staranje

Kakovostno in zdravo staranje pomeni osebno in skupnostno prizadevanje za čim bolj zdravo, aktivno in dostojanstveno človeško življenje od rojstva do smrti. Staranje a) je vseživljenjski kronološki proces, na katerega nimamo vpliva, b) so funkcionalne spremembe človeškega organizma, duševnega delovanja in ravnanja, na katerega imamo z zdravim načinom življenja velik vpliv, in c) je doživljanje samega sebe v določeni starosti, ki ga usmerja človek sam pod vplivom socialnega okolja. V ožjem pomenu besede pa je kakovostno in zdravo staranje načrtna skrb za življenje v **tretjem življenjskem** obdobju po upokojitvi, ki zagotavlja čim boljše zdravje in samostojnost ter lepo sožitje med generacijami. To je neprecenljiva naložba v razvoj na osebni in družbeni ravni: ne le da s tem preprečujemo prezgodnje pešanje in potrebo po dolgotrajni oskrbi, pač pa skrbimo za poln razvoj potenciala, ki ga upokojenska generacija nosi v sebi. S programi starosti prijazne občine sodobna lokalna skupnost poskrbi za učinkovite programe usposabljanja za zdravo, aktivno in v skupno dobro usmerjeno ter dostojanstveno staranje sorazmerno zdravemu delu ljudi po 60. letu starosti, ki danes tvori četrtno prebivalstva, v prihodnjih letih pa se bo ta delež povečal na 40 %.

3. Gospodarski razvoj ob staranju zaposlenih

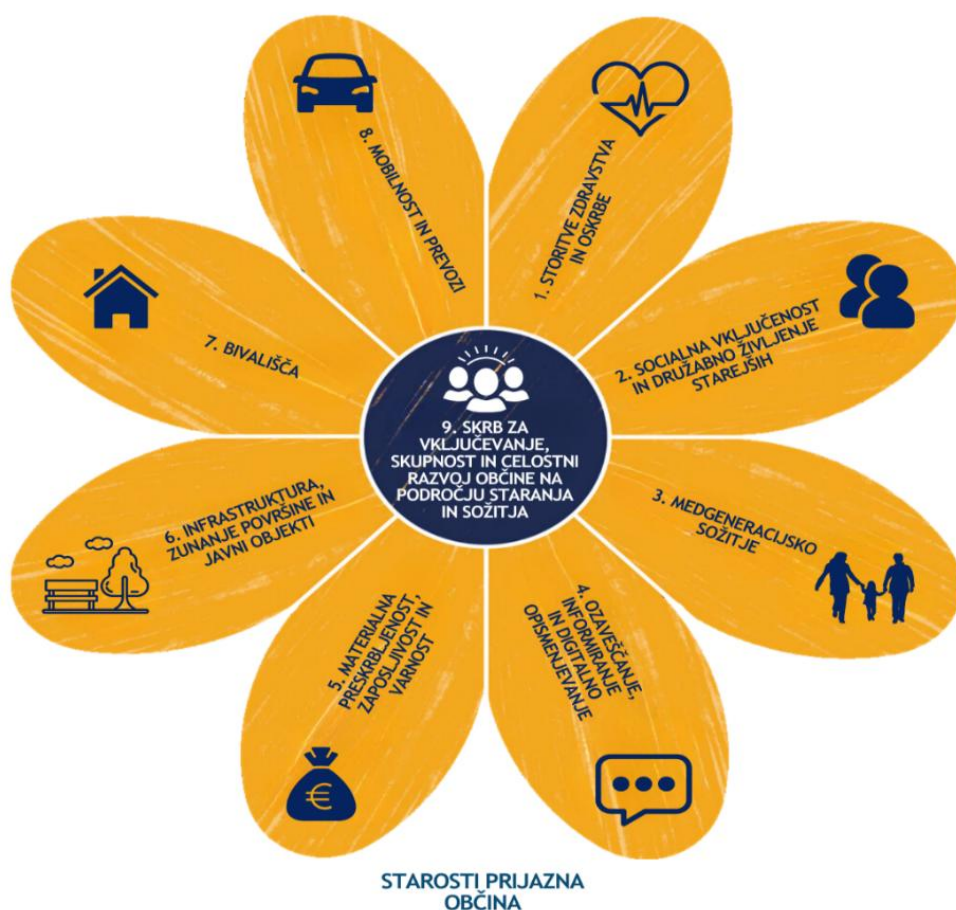
Delež prebivalcev, ki so v zaposlitveni starosti od 20 do 65 let, se zmanjšuje - pada proti polovici populacije. Na tej demografski realnosti bo temeljil celoten razvoj v prihodnjih desetletjih. Ker je gospodarska učinkovitost pogoj za kakovostno socialno življenje in sožitje, bi se s padanjem konkurenčne moči na domačem in tujem trgu podrla socialna varnost vseh generacij, od otrok in družin preko bolnih in invalidnih ljudi do upokojencev. Dobre izkušnje pri skrbi za gospodarsko učinkovitost prihajajo iz podjetij po Sloveniji in svetu, ki so se sistematično lotila ukrepov ob staranju zaposlenih. Izdelala so učinkovito Strategijo svojega razvoja ob staranju zaposlenih. Sistematično usposabljaajo celotno vodstvo za menedžment sinergičnega sodelovanja med starejšimi in mlajšimi. Zaposlene, ki so stari nad 50 let, usposabljaajo za kakovostno nadaljevanje delovne kariere, za uspešno sodelovanje z mlajšimi zaposlenimi, za ustrezno prenašanje delovnih

izkušenj in pripadnosti podjetju na mlajše ter za pripravo na njihovo zdravo življenje po upokojitvi. Mlade zaposlene usposablja za učinkovito sodelovanje s starejšimi, za posredovanje njihovih novih znanj starejšim ter za prevzemanje izkušenj od njih.

4. Učenje celotnega prebivalstva za *ново solidarnost med generacijami*

Pogoj, da se družba razvija uspešno in harmonično, je pravična porazdelitev dobrin in bremen med mlado, srednjo in tretjo generacijo; taka skupnost je enako prijazna vsem generacijam. Za tak razvoj se mora danes skupnost zavestno usmerjati v sistematično usposabljanje za sodelovanje in povezanost. Ko se prazni rezerva socialnega kapitala iz tradicionalnih vzorcev sožitja, je nujno **učenje celotnega prebivalstva za *ново solidarnost med generacijami***, kot pravi evropski demografski dokument. Ti programi so namenjeni mladi, srednji in upokojski generaciji in povezovanju vseh v harmonično lokalno skupnost. Od uspešne rešitve te naloge je odvisna uspešnost reševanja vseh treh prej navedenih demografskih nalog.

Spremenjene demografske razmere vplivajo na vse vidike življenja družbe. Zato program Starosti prijaznih mest in občin opredeljuje **DEVET KLJUČNIH DOMEN ali PODROČIJ**, ki jih je potrebno upoštevati pri vseh prizadevanjih za razvoj starosti in vsem generacijam prijazne skupnosti:

Slika 1: Devet domen Starosti prijaznih mest in občin

4 IZHODIŠČA PROGRAMA STAROSTI PRIJAZNIH MEST IN OBČIN

Program starosti prijaznih mest in občin (v nadaljevanju program SPMO) je program Svetovne zdravstvene organizacije katerega začetki segajo v leto 2005. V Sloveniji je nacionalni koordinator programa Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje. Program Starosti prijaznih mest in občin (SPMO) na svetovni in slovenski ravni povezuje občine, ki imajo skupno vizijo spreminjati skupnosti v kraje, v katerih se je dobro postarati. Občinam nudi smernice, prenos dobrih praks in strokovno pomoč, da so pri teh svojih prizadevanjih čimbolj učinkovite in uspešne.

Delo v smeri starosti prijazne občine poteka pod tremi gesli:

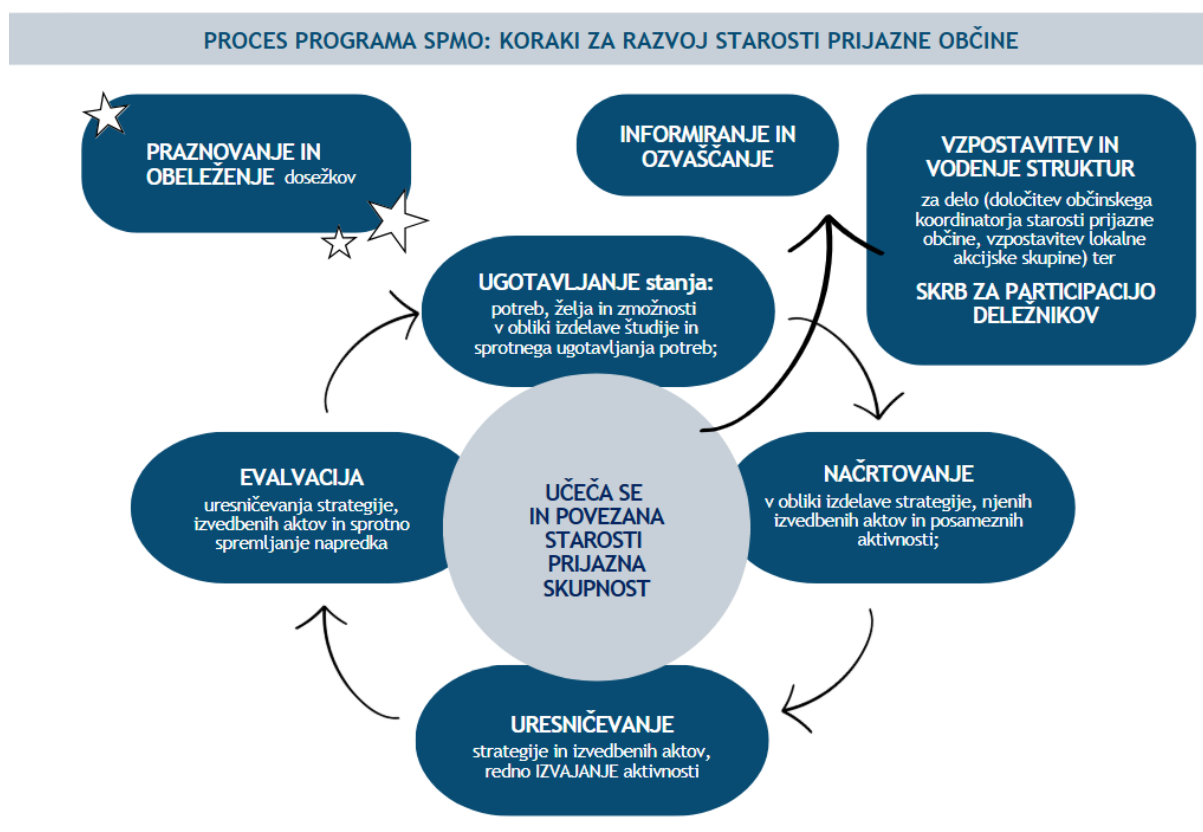

*Slika 2:
Usmeritev
Starosti
prijaznih občin*

Kot za vse težke in kompleksne probleme (na primer naravne katastrofe, okoljsko krizo) pa tudi za demografsko krizo velja, da lahko do pravih rezultatov pridemo samo **skupaj**: politika in uprava, lokalna in nacionalna stroka, civilna sfera in starejši ljudje sami. Tako imenovana participacija ali aktivno sodelovanje vseh zgoraj naštetih deležnikov je eden najpomembnejših elementov programa SPMO. Da slednje zaživi, poskrbi **lokalna akcijska skupina starosti prijazne občine**, ki je sestavljena iz vseh zgoraj naštetih skupin jo vodi usposobljen **koordinator starosti prijazne občine**. Lokalna akcijska skupina skupaj s koordinatorjem skrbi za kakovostno izpeljavo vseh korakov

programa: skrbi, da individualni, politični ali komercialni interesi ne prevladajo nad skupnim dobrim, pomembna pa je tudi izmenjava informacij in povezovanje med deležniki ter naloga, da informacije v zvezi s starosti prijazno občino pridejo do čim širšega kroga različnih ljudi in širše javnosti. Takšna skupina je bila ustanovljena že ob vstopu občine Zreče v Slovensko mrežo stosti prijaznih mest in občin: na začetku se je imenovala Častni odbor starosti prijazne občine Zreče, po tem pa se je preimenovala v Lokalno akcijsko skupino starosti prijazne občine Zreče.

Program Starosti prijaznih mest in občin (SPMO) spodbuja **sistematičen** ter hkrati **konkreten in postopen** proces, ki pomaga lokalnim skupnostim postajati vse bolj starosti prijazne. Program Starosti prijaznih mest in občin sledi 5-letnemu procesu, ki ga sestavljajo različni koraki: vzpostavitev struktur za delo, ugotavljanje stanja, načrtovanje in izdelava strategije, ukrepanje (uresničevanje strategije in izvedbenih aktov), evalviranje in spremljanje napredka, stalno informiranje, praznovanje in obeleženje dosežkov. Težji koraki nam pomagajo, da iz leta v leto izboljšujemo pogoje za kakovostno staranje in sožitje v občini obenem pa kažejo, da njegov namen programa Starosti prijaznih mest in občin ni zgolj pridobitev naziva ali izdelava dokumentov, ki imajo sami sebi namen. Nasprotno, Strategija je v tem kontekstu pomemben mejnik na daljši poti prizadevanj lokalne skupnosti za kakovostno staranje in medgeneracijsko sožitje in eden od pogojev za članstvo v Slovenski in Svetovni mreži starosti prijaznih mest in občin.

Slika 3: Koraki za razvoj Starosti prijazne občine

5 OPIS OBMOČJA

Zreče so mesto v severovzhodni Sloveniji pod obronki Pohorja v Dravinjski dolini. Kot enotno naselje so se razvile v zadnjih tridesetih letih iz vasi Zgornje in Spodnje Zreče ter Dobrave. Na podlagi naše vloge za pridobitev statusa mesta Zreče v letu 2020, je Vlada Republike Slovenije 23. 12. 2020 izdala Sklep o podelitvi statusa mesta naselju Zreče, ki je začel veljati 7. 1. 2021.

V mestu Zreče je sedež Občine Zreče, ki obsega **šest krajevnih skupnosti**: Zreče, Stranice, Gorenje, Skomarje, Resnik in Dobrovlje. Kot enotno naselje so se razvile šele v zadnjih dvajsetih letih. So mlado slovensko mesto, ki ga navdihuje uspešno gospodarstvo in razvoj turistične dejavnosti, katere nosilca sta športni center in klimatsko zdravilišče Rogla ter termalno zdravilišče Terme Zreče.

Tabela 1: Statistični podatki o Občini Zreče

VSEBINA	STATISTIKA
Površina	6.731 ha
Število krajevnih skupnosti	6
Število naselij	27
Število prebivalcev	6.654
Gostota naseljenosti	101 preb./km ²
Nadmorska višina	Najnižja točka 340 m (potok Koprivnica)
	Najvišja točka 1.533 m (Mulejev vrh)

Vir: Statistični urad RS (1.1.2025)

Občina Zreče je izrazito turistično - industrijska občina. Ti dve panogi sta tu vodilni, enakovredni in skupaj dobro sodelujeta. Občina je 1.1.2025 štela 6654 prebivalcev in ponujala kar 4000 delovnih mest. Zreče obdaja prečudovita naravna krajina in gozdovi ter ponuja številne zelene koticke oz. območja za sprostitvev in rekreacijo. Pestra ponudba in raznolikost pokrajine tako omogočajo dobre pogoje za zdravo, aktivno in dostojanstveno staranje naših občanov.

6 KRATKA DEMOGRAFSKA SLIKA OBČINE ZREČE

Glede na slovensko povprečje in trende potrebuje dolgotrajno oskrbo v Zrečah blizu 270 ljudi; od tega okrog 70 v oskrbovalnih ustanovah in 200 v domači oskrbi. Ostalih več kot 1.330 prebivalcev po 65. letu starosti potrebuje sodobne programe za zdravo in aktivno staranje, vseh 6.654 pa vzgojo za krepitev medgeneracijskega sožitja.

Občina Zreče ima, po zadnjih podatkih 1. januarja 2025, 6.654 prebivalcev (3.432 moških in 3.222 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 81. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 99 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu malo manjša kot v celotni državi (105 prebivalci na km²).

Število in starostni deleži ljudi v občini Zreče

Starost	Št. prebivalcev	%
0-9	671	10,1
10-19	623	9,4
20-29	695	10,4
30-39	853	12,8
40-49	984	14,8
50-59	1041	15,6
60-69	895	13,5
70-79	594	8,9
80-84	172	2,6
85+	126	1,9
Skupaj	6654	100

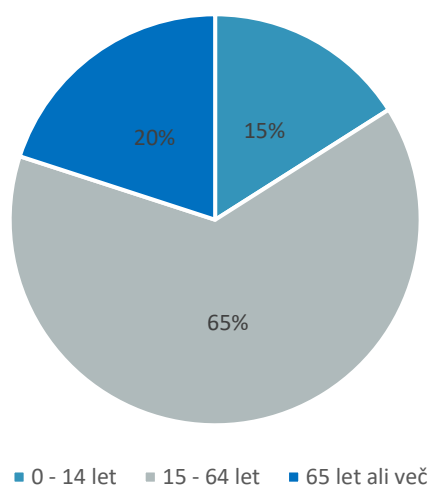
(Vir: SURS, stanje 1. 1. 2025)

Število živorojenih je bilo leta 2024 (zadnji podatki) višje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu pozitiven, znašal je 4,2 (v Sloveniji -2,2). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili (-3,9).

Povprečna starost občanov je bila 1. julija 2025 43,3 leta in tako nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (44,3 leta).

Med prebivalci občine je bilo v začetku leta 2025 število najstarejših - tako kot v večini slovenskih občin - večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0-14 let, je prebivalo 134 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino nižja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 153). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju počasneje kot v celotni Sloveniji. Podatki, prikazani po spolu, pokažejo, da je bila vrednost indeksa staranja za ženske višja od indeksa staranja za moške. V občini je bilo - tako kot v večini slovenskih občin - med ženskami več takih, ki so bile stare 65 let ali več, kot takih, ki so bile stare manj kot 15 let; pri moških je slika podobna a manj izrazita.

Starostna razporeditev, Zreče 2025

Kako se bo demografska slika spreminjala v naslednjih letih?

Glede na statistične projekcije se bo v Sloveniji med letoma 2013 in 2060 delež ljudi starih nad 80 let dvignil iz 4,5 % prebivalstva na 12,3 %, kar za občino Zreče pomeni porast iz sedanjih 412 na 1125 ljudi starih nad 80 let. V tej starosti večina potrebuje dolgotrajno oskrbo. Tudi delež prebivalcev starejših nad 65 let se bo v primerjavi z deležem starih od 20-64 skokovito povečal - ljudi, ki bodo potrebovali programe za zdravo in aktivno staranje, bo torej veliko več.

7 PROGRAMI, STORITVE IN AKTERJI ZA PODROČJE STARANJA IN SOŽITJA MED GENERACIJAMI

PROGRAMI, STORITVE IN AKTERJI ZA PODROČJE STARANJA IN SOŽITJA V OBČINI ZREČE

ZDRAVSTVENO VARSTVO

- Zdravstvena postaja Zreče
- Zdravstveni dom Slovenske Konjice
- Nujna medicinska pomoč
- Reševalna služba
- Patronažna služba
- Center za krepitev zdravja
- Center za duševno zdravje odraslih
- Rentgen
- Ultrazvok
- Diagnostični laboratorij
- Dispanzer za mentalno zdravje
- Dispanzer za ženske
- Farmacevt svetovalec
- Druge specialistične ambulante
- Celjske Lekarne - Zreče

FORMALNA OSKRBA

POMOČ NA DOMU in DOLGOTRAJNA OSKRBA NA DOMU

- Lambrechtov dom
- Lambrechtov dom

E - OSKRBA

- Telekom (Občina sofinancira)

VSTOPNA TOČKA

- CSD Celje

NEFORMALNA OSKRBA

DRUŽINSKI OSKRBOVALCI - svojci, ki skrbijo za svoje kronično bolne, invalidne in starostno onemogle družinske člane

DRUGI NEFORMALNI OSKRBOVALCI - sosedje, prijatelji, znanci

SOCIALNO VARSTVO

CENTER ZA SOCIALNO DELO

- Center za socialno delo Celje (Enota Slovenske Konjice)

PODROČJE VZGOJE IN MEDGENERACIJSKEGA SODELOVANJA

VRTCI, OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE, MLADINSKE ORGANIZACIJE

- Vrtec Zreče,
- Osnovna šola Zreče,
- Šolski center Slovenske Konjice - Zreče, Srednja poklicna in strokovna šola Zreče
- Društvo prijateljev mladine Zreče
- Klub študentov Dravinjske doline
- Taborniki
- Večgeneracijski center Zreče

PREVOZI

- Prostofer

CIVILNA INICIATIVA

IZOBRAŽEVANJE IN KULTURA

- Splošna knjižnica Slovenske Konjice, enota Zreče

GASILCI

- PGD Zreče, Stranice, Gorenje pri Zrečah
- Gasilska zveza Zreče - Vitanje

ŽUPNIJE PO OBČINI ZREČE

- Župnija Zreče, Stranice, Gorenje pri Zrečah, Skomarje

NEVLADNE ORGANIZACIJE, LOKALNA IN REGIJSKA DRUŠTVA

- Karitas
- Območno združenje Rdečega Križa
- KORK Zreče, Stranice in Gorenje
- Hospic
- Društvo upokojencev Zreče
- Društvo upokojencev Stranice
- Območno društvo invalidov Dravinjske doline
- IN OSTALA DRUŠTVA IZ PODROČIJ;
 - izobraževanja
 - kulture
 - športa
 - sociale
 - zdravstva in zdravja
 - družbenega in družabnega življenja

Slika 4: Programi, storitve in akterji za področje staranja in medgeneracijskega sožitja

III. VIZIJA RAZVOJA

8 STRATEŠKI CILJI

Strateški cilji

To poglavje je skupaj z naslednjim osrednji del Strategije. Strateški cilji začrtajo smer razvoja na področju dolgotrajne oskrbe, zdravega staranja in učenja celotnega prebivalstva za novo solidarnost med generacijami za obdobje 10 let. So orientacija pri načrtovanju posameznih akcij v kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni perspektivi. Pripravljeni so na podlagi vizije občine in strokovnih smernic ter sledijo področjem starosti prijaznih mest in občin.

Slika 5: Izoblikovani strateški cilji

Natančen pregled strateških ciljev

Za zastavljene strateške cilje so v nadaljevanju predstavljena področja, na katera se posamezen cilj navezuje. Gre za celostni nabor, narejen tako na potrebah in predlogih občanov, kot dobrih praksah iz Slovenije in tujine, ki Strategiji starosti prijazne občine Zreče daje širino. Ne gre torej za seznam vsega, na čemer bo občina v naslednjih letih delala, saj je seznam preobsežen. Širina tega poglavja občini pomaga, da se na dolgi rok ne izgubi v malenkostih, da ne pade v past, da bi iz leta v leto delala zgolj na enem podpodročju, da lahko, v kolikor se pojavi ustrezen razpis ali financiranje za določeno podpodročje, glede na smiselnost določene prioritete tudi zamenja.

Praviloma dvakrat v obdobju izvajanja Strategije (za prvih in drugih pet let) se za uresničevanje ciljev določi izbor ukrepov; za prvo petletko je le-ta zapisan v devetem poglavju te Strategije. Izbor ukrepov mora biti narejen na podlagi usklajevanja vseh deležnikov: župana in občinske uprave ter lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Zreče, nacionalni koordinator Inštitut Antona Trstenjaka pa ima vlogo strokovnega svetovanja. Naslednji kriterij izbora ukrepov so realne možnosti izpeljave z vidika kadrov, financ in participacije. Nenazadnje mora biti izbor narejen tako, da se tekom desetih let izvajanja Strategije izbere vsaj nekaj ukrepov iz vsakega strateškega cilja, pri čemer je dobro pregledati tudi delo po podpodročjih posameznega strateškega cilja.

STRATEŠKI CILJ 1: Vzpostaviti in vzdrževati celovit in kakovosten sistem občinske integrirane dolgotrajne oskrbe, ki omogoča, da lahko občani do konca življenja ostanejo doma ali pa vsaj v domačem okolju.

PODROČJE SPMO: Zdravstvo in oskrba

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 1.1. Vzdrževanje obstoječih programov in storitev oskrbe in zdravstva.
- 1.2. Dostopnost oskrbe na domu.
- 1.3. Podpora družinskim oskrbovalcem: identificiranje, informiranje, usposabljanje, skrb za dolgoletne in bivše oskrbovalce.
- 1.4. Vpeljevanje novih programov dolgotrajne oskrbe, npr. dnevno varstvo, nočno varstvo, začasne namestitve, oskrbovana stanovanja, paliativna oskrba, e-oskrba, programi za družinske oskrbovalce.
- 1.5. Vzdržnost in vpetost lokalnih domov v lokalno okolje: skrb za njihovo delovanje s strani skupnosti in skrb domov, da bodo odgovarjali potrebam kraja.

- 1.6. Medsebojno povezovanje izvajalcev in programov v celoto v luči integrirane dolgotrajne oskrbe.
- 1.7. Finančna in humana vzdržnost posameznih programov in celote.
- 1.8. Reševanje in preprečevanje kadrovske problematike v oskrbi in zdravstvu na območju občine.

STRATEŠKI CILJ 2: Zmanjševati osamljenost ter vzpostavljati pogoje za vključevanje starejših v življenje skupnosti in za njihovo aktivno, zdravo in dostojanstveno staranje.

PODROČJE SPMO: Socialna vključenost in družabno življenje starejših

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 2.1. Vzdrževanje obstoječih programov za vključevanje starejših v življenje skupnosti in zmanjševanje osamljenosti.
- 2.2. Podpora prostovoljcem in njihovim organizacijam za izboljšanje kakovosti in trajnosti dela.
- 2.3. Nenehno iskanje in vključevanje najbolj ranljivih skupin z vidika socialne izoliranosti v občini.
- 2.4. Zmanjševanje osamljenosti starejših s krepitvijo rednih oblik druženja in prostovoljstva.
- 2.5. Vzpostavitev več organiziranih oblik srečevanj po krajevnih skupnostih ter skrb, da so krajevne skupnosti aktivno vključene v vsebine programa starosti prijazne občine Zreče.
- 2.6. Spodbujanje in ohranjanje medsosedskih odnosov, povezovanja in solidarnosti, vključevanja na novo priseljenih ter zmanjševanje odtujenosti med ljudmi v skupnosti.
- 2.7. Skrb za ustrezne prostorske, infrastrukturne in druge pogoje za izvajanje aktivnosti za starejše.
- 2.8. Spodbujanje vključevanja starejših v delo za skupno dobro na področjih skrbi za sočloveka, za varovanje okolja, za kulturno in naravno dediščino, v lastno zadovoljstvo in osebno rast.
- 2.9. Spodbujanje kulture spoštovanja starejših in vseh generacij.
- 2.10. Skrb za prehode v tretjem življenjskem obdobju, kot so upokojitev, konec ali začetek varstva vnukov, pešanje.

STRATEŠKI CILJ 3: Spodbujati medgeneracijsko druženje in učenje nove solidarnosti med generacijami ter skrbeti za medgeneracijsko družbeno pravičnost.

PODROČJE SPMO: Medgeneracijsko sožitje

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 3.1. Povečati paleto možnosti za medgeneracijsko druženje in učenje nove solidarnosti na različnih stopnjah in v različnih kontekstih - šola, družina, civilne organizacije, večgeneracijske hiše, zunanje površine in skupni prostori itd.
- 3.2. Spodbujanje programov, ki imajo poudarek na praksi, ki pomagajo vzpostaviti redn osebni stik vsake generacije z drugima dvema generacijama, ki sledijo principu vzajemnosti (dajanju in prejemanju vseh udeleženi h), ki so usmerjeni v dogajanje in ne zgolj v enkratne dogodke.
- 3.3. Sistematično vključevanje šol in vrtcev na področju medgeneracijskega sodelovanja.
- 3.4. Skrb za kakovost dela na področju medgeneracijskega sožitja.
- 3.5. Skrb za medgeneracijsko družbeno pravičnost.

STRATEŠKI CILJ 4: Vzpostaviti vključujoč in dostopen sistem obveščanja in ozaveščanja o staranju, oskrbi in sožitju med generacijami, ki krepi informiranost občanov, spodbuja medgeneracijsko razumevanje ter podpira sodelovanje vseh deležnikov v občini Zreče.

PODROČJE SPMO: Ozaveščanje, informiranje in digitalno opismenjevanje

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 4.1. Redno obveščanje občanov o staranju, oskrbi in sožitju med generacijami ter o aktivnostih Starosti prijazne občine Zreče preko občinski h občil in drugih kanalov, z obstoječimi in novimi načini.
- 4.2. Vključevanje različnih elementov v ozaveščanje in informiranje: izobraževalne vsebine ter zgodbe in prakse s področja staranja, oskrbe in sožitja med generacijami, napovedi in novice o tem, kaj vse je v Občini Zreče občanom na teh področjih na voljo, novice o delovanju Starosti prijazne občine Zreče in izbrane novice o Slovenski in Svetovni mreži starosti prijaznih mest in občin.
- 4.3. Skrb za starosti prijazno govorjeno in pisano besedo.
- 4.4. Skrb za pretočnost informacij med tistimi, ki delajo za ali s starejšimi.
- 4.5. Vzpostavitev integriranega sistema informiranja, ki bo povečal široko dostopnost informacij (komunikacijski načrt, informacijska ekipa, info-točka/pisarna ipd.)

STRATEŠKI CILJ 5: Omogočiti starejšim občanom enakovredno in varno vključevanje v digitalno družbo s spodbujanjem digitalnega opismenjevanja, prilagojene podpore ter dostopom do digitalnih storitev.

PODROČJE SPMO: Ozaveščanje, informiranje in digitalno opismenjevanje

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 5.1. Dostopnost izobraževanja in usposabljanja za uporabo digitalne tehnologije prilagojenega različnim skupinam starejših ljudi.
- 5.2. Vzpostavitev mreže digitalnih podpornikov - mentorji, prostovoljci, medgeneracijski družabniki ipd. - in skrb za dostopnost IKT opreme.
- 5.3. Skrb za dostop starejših do javnih digitalnih storitev.
- 5.4. Povečanje zaupanja starejših pri uporabi digitalnih tehnologij.
- 5.5. Povečanje varnosti starejših pri uporabi digitalnih tehnologij.

STRATEŠKI CILJ 6: Urejati starosti prijazno infrastrukturo, zunanje površine in javne objekte.

PODROČJE SPMO: Infrastruktura, zunanje površine in javni objekti

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 6.1. Urejenost starosti prijazne infrastrukture in javnih površin.
- 6.2. Dostopnost storitev v skupnosti.
- 6.3. Sistematičen pristop k urejanju infrastrukture ter urejanje infrastrukture v luči uresničevanja drugih ciljev starosti prijazne občine.
- 6.4. Povezovanje trde infrastrukture s programskimi vsebinami, npr. z dogodki, oskrbo, mobilnostjo, prostovoljstvom.

STRATEŠKI CILJ 7: Vzpostaviti in razvijati raznolike, dostopne in trajnostno načrtovane oblike bivanja, ki omogočajo čim daljše samostojno življenje starejših, spodbujajo medgeneracijsko sobivanje ter so prostorsko in vsebinsko integrirane v lokalno okolje.

PODROČJE SPMO: Bivališča

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 7.1. Prilagajati bivališča za čimbolj samostojno življenje v starosti.
- 7.2. Preverjati možnosti in vzpostavljati različne oblike bivanja za starejše, npr. najemna oskrbovana stanovanja, stanovanjske skupnosti, sobivanje starejših ali starejših in mlajših ter druge alternativne oblike bivanja ter pri tem poskrbeti za vzporedno načrtovanje in izvajanje finančnega, arhitekturnega in vsebinskega oziroma programskega dela.
- 7.3. Celostna umestitev bivališč v urbanistični načrt in povezovanje z drugimi cilji Strategije.

STRATEŠKI CILJ 8: Krepi materialno preskrbljenost in zaščito starejših kot temelj njihove varnosti in dostojanstva v skupnosti.

PODROČJE SPMO: Materialna preskrbljenost, zaposljivost in varnost

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 8.1. Zmanjševanje skrite revščine in finančnih stisk starejših.
- 8.2. Varnost starejših in preprečevanje nasilja nad starejšimi.
- 8.3. Preprečevanje omamljanja starejših.

STRATEŠKI CILJ 9: Razvijati varne, prilagodljive in skupnostno podprte oblike prevoza, ki starejšim omogočajo dostop do storitev, dejavnosti in socialnih stikov.

PODROČJE SPMO: Mobilnost in prevozi

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 9.1. Urejanje in širjenje javnega prevoza.
- 9.2. Preverjanje in odgovarjanje na potrebe po organizaciji prostovoljskih prevozov.
- 9.3. Vzpostavljanje drugih oblik prevozov.
- 9.4. Varnost v prometu.

STRATEŠKI CILJ 10: Skrb za celostni razvoj občine na področju starosti prijazne skupnosti: skrb za sodelovanje deležnikov, uresničevanje Strategije starosti prijazne občine Zreče ter povezanost s Svetovno in Slovensko mrežo starosti prijaznih mest in občin.

PODROČJE SPMO: Skrb za vključevanje, skupnost in celostni razvoj občine na področju staranja in sožitja v prehodu iz tradicionalne v post tradicionalno družbo.

PODPODROČJA na katera se strateški cilj navezuje:

- 10.1. Delovanje lokalne akcijske skupine SPO Zreče. Skrbeti za povezovanje, pretočnost informacij in izobraževanje deležnikov, ki delajo na področju kakovostnega staranja ter celostni razvoj programa SPO.
- 10.2. Delovanje delovnih skupin za uresničevanje posameznih nalog ali aktivnosti Strategije SPO Zreče in večjo povezanost med deležniki.
- 10.3. Skrb za kakovostno izpeljavo vseh korakov programa SPMO: 1. pregled in analiza stanja, 2. načrtovanje - priprava Strategije in nato sprotno načrtovanje, npr. v obliki letnih načrtov, 3. ukrepanje - delo na posameznih akcijah, uresničevanje letnih načrtov, 4. evalvacija oziroma sproten pregled napredka.
- 10.4. Povezanost s svetovno in nacionalno mrežo SPMO: povezovanje na nacionalni in svetovni ravni za prenašanje dobrih praks.
- 10.5. Usposabljanje občinskega koordinatorja Starosti prijazne občine Zreče.

9 PRIORITETNI UKREPI ZA OBDOBJE 2026 - 2031

Če daje prejšnje poglavje, ki opisuje strateške cilje in področja, na katera se Strategiji nanaša, širino, to poglavje daje Strategiji globino in predstavlja njeno bolj operativno plat. Prioritetni ukrepi so izbor ukrepov za obdobje petih let, ki služijo praktičnemu delu v tem obdobju. Prioritetni ukrepi so tudi osnova za črpanje domačih in evropskih sredstev za investicije ter podlaga za merjenje napredka na področju staranja in medgeneracijskega sožitja.

Ukrepi so bili izbrani in dodelani na podlagi treh delavniških srečanj za pripravo Strategije, kjer smo podrobneje pregledali vsa področja Slovenske in Svetovne mreže starosti prijaznim mest in občin in njihova pod-področja (opisana v prejšnjem poglavju te Strategije) ter posebnim usklajevanjem z občinsko upravo in vodstvom občine Zreče. Podrobnejši pregled po področjih, ki je bil torej podlaga tako za izbor kot opredelitev ukrepov se nahaja v Študiji *staranja in medgeneracijsko sožitje v občini Zreče (priloga 1 te Strategije)*.

Sledi podrobnejši pregled ukrepov. V prvem delu vsakega ukrepa je napisano na kateri strateški cilj in potrebe odgovarja, kar je rezultat pregleda stanja, narejenega v okviru priprave Študije *staranja in medgeneracijsko sožitje v občini Zreče*. V osrednjem delu vsakega ukrepa se nahaja *opis ukrepa*. Le-ta vsebuje tako zavezujoči del uresničevanja tega ukrepa kot dodatne aktivnosti, ki se, glede na vire in smiselnost lahko izvedejo v prvi petletki, se prenesejo v drugo ali pa opustijo. Na tak način je izvajanje Strategije postavljeno v realen okvir, saj jasno opredeli kaj je za izvajanje zavezujoče, obenem pa izkorišča tudi potencial učeče se skupnosti: po vsakem letu izvajanja Strategije se vse bolj izkristalizira, katere aktivnosti so najbolj potrebne in katere najbolj učinkovite za doseganje ukrepa in z njim strateških ciljev. V zadnjem delu so opisani *potrebni viri, nosilci, sodelujoči ter kazalniki*. Kazalniki so bistvenega pomena, saj kažejo na zavezujoč del uresničevanja ukrepov, po njih se meri uresničitev ukrepov po petletki.

Ukrepi so po teži med seboj enakovredni: zaporedje ukrepa ne pomeni pomembnosti ukrepa, sledi sosledju področij, ki jih prioritetni ukrep pokriva.

Ukrepe se uresničuje v celoti ali postopoma preko **letnih načrtov**, pri čemer se uporabljajo različne za izvedbo ukrepa primerne metode. Za reševanje kompleksnih ukrepov je včasih priporočljivo oblikovanje **delovne skupine** s ključnimi deležniki in zainteresiranimi posamezniki za področje ukrepa (primer takšne delovne skupine bi bila lahko delovna skupina za področje dolgotrajne oskrbe, delovna skupina za informiranje ipd.).

Po petih letih izvajanja ukrepov se izvede temeljitejša evalvacija in pripravi prioritete ukrepe za naslednjih 5 let.

Kljub temu, da so prioritetni ukrepi zavezujoči, se lahko kadarkoli doda nove ukrepe glede na okoliščine in priložnosti, ki se lahko sproti pojavijo in jih je potrebno izkoristiti, da ne gredo mimo. Prav tako je potrebno upoštevati izjemne okoliščine, zaradi katerih se izvajanje katerega izmed ukrepov ustavi, podaljša ali preloži, za kar pa je seveda potrebna tehtna obrazložitev.

Pregled ukrepov za obdobje 2026 - 2031

PRIORITETNI UKREPI

- U1** Ukrepati v smeri povezovanja vseh programov dolgotrajne oskrbe v humano in vzdržno integrirano celoto, ohranjanje in skrb za kakovost mreže programov ter skrb za učinkovito implementacijo zakona o dolgotrajni oskrbi na lokalni ravni.
- U2** Podpirati družinske oskrbovalce.
- U3** Vzdrževati obstoječih programe za vključevanje starejših v življenje skupnosti in vzpostavljanje novih programov in načinov vključevanja različnih skupin starejših v skupnost.
- U4** Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja in sožitja.
- U5** Skrb za izobraževanje, povezovanje in podporo vseh prostovoljcev, ki delajo na področju staranja in sožitja ter aktivacija starejših pri delu za skupno dobro.
- U6** Skrb za varnost in mobilnost starejših.
- U7** Razvoj učinkovitejšega, dostopnejšega in starejšim prilagojenega sistema obveščanja in ozaveščanja.
- U8** Izboljšanje infrastrukture in celostnega urbanizma.
- U9** Skrb za povezanost Strategije starosti prijazne občine Zreče z drugimi načrti Občine Zreče ter za iskanje dodatnih finančnih virov za uresničevanje strategije.
- U10** Ukrepi starosti prijaznih mest in občin.

Podrobna opredelitev ukrepov za obdobje 2026 - 2031

UKREP 1	Ukrepati v smeri povezovanja vseh programov dolgotrajne oskrbe v humano in vzdržno integrirano celoto, ohranjanje in skrb za kakovost mreže programov ter skrb za učinkovito implementacijo zakona o dolgotrajni oskrbi na lokalni ravni
Na katere cilje odgovarja	C1 (v celoti)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	razvoj integrirane dolgotrajne oskrbe: preprečevanje razdrobljenosti, nepreglednosti, slabe dostopnosti storitev ter prizadevanja za finančno, kadrovsko in finančno vzdržno dolgotrajno oskrbo
Opis ukrepa	
<p>Nadaljevanje vzdrževanja obstoječih programov in storitev oskrbe ter skrb za njihov razvoj</p> <p>Občina že v veliki meri podpira storitve oskrbe, in sicer tako tisto, kar je zakonodajno določeno, zagotavlja pa tudi dodatno financiranje. Glede na to, da se populacija stara, bodo potrebe po dolgotrajni oskrbi kronično bolnih, invalidnih in starostno onemoglih ljudi vse večja. Zato je v okviru aktivnosti predvideno vzdrževanje obstoječih programov, obenem pa potreben tudi redni razmislek o načinu vzdrževanja in v katero smer razvijati obstoječe in nove storitve, da bodo kadrovsko, finančno in humano vzdržne ter ugotovitve uresničevati v okviru ukrepa 2.</p> <p>Kazalniki: Ohranjena ali povečana vsota proračunskih sredstev namenjenih storitvam in programom oskrbe v petih letih</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: količina proračunskih sredstev, zadovoljnost občanov s programi, vrzeli v mreži programov</p>	
<p>Skrb za učinkovito organizacijo integrirane dolgotrajne oskrbe na lokalni ravni</p> <p>Poleg finančne podpore programom je potrebna tudi večja podpora pri promociji obstoječih programov, ki bo potekala tako preko medijev, kot dogodkov ali iskanja novih načinov (glej ukrep 7). V kolikor se bo občina odločila za izvajanje aktivnosti pred-upokojitvenih seminarjev, so le-ti lahko odličen način za promocijo obstoječih aktivnosti novim upokojujencem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Priprava akcij ozaveščanja ljudi, kjer bo na razumljiv način napisano ali predstavljeno kaj občanom po zakonu o dolgotrajni oskrbi pripada in kakšni so postopki. Lahko tudi na širiteljski način: dobro informiranje in izobraževanje vseh tistih, ki bi v občini lahko širili novice. ➤ Skrb za medsebojno povezovanje in prenos informacij med vsemi izvajalci in programi dolgotrajne oskrbe (dolgotrajna oskrba na domu, vodja pomoči na domu, dom upokojujencev, vstopna točka) ter skrb, da bodo pomembne informacije, ki jih izvajalci opažajo prišle do ljudi. Za to komunikacijo bo skrbel koordinator starosti prijazne občine ter prenašal informacije lokalni akcijski skupini starosti prijazne občine. V kolikor je mogoče in smiselno se lahko ustanovi tudi delovno skupino. ➤ Podpirati izobraževanje zaposlenih v občinski upravi in vseh tistih deležnikov, ki izvajajo specifične naloge na področju integrirane dolgotrajne oskrbe in implementacijo zakona. Poskrbeti za kakovostno implementacijo posameznih korakov zakona o dolgotrajni oskrbi, ki jih zakon predvideva s pomočjo pregleda dobrih praks, posvetovanja z drugimi občinami in/ali strokovnjaki. 	

Kazalniki:

- izvedene akcije ozaveščanja za izboljšanje dostopnosti informacij na temo zakona o dolgotrajni oskrbi oziroma o dolgotrajni oskrbi na sploh v petih letih.
- Začetno leto vsaj 2-3 posvetovanja za prenos informacij med izvajalci in prenos teh informacij lokalni akcijski skupini, naslednja leta pa vsako leto vsaj eno

Možnosti spremljanja in evalvacije: ozaveščenost občanov, število oddanih vlog, zadovoljstvo občanov, spremljanje vrzeli in možnosti za izboljšave

Dodatne aktivnosti:

- **Preveriti možnost vzpostavitve enote z osebnim spremljanjem ali varovana enota kot podenota obstoječega Lambrechtovega doma** v Slov. Konjicah (sosednja občina), ki nima varovane enote, na enoti za osebno spremljanje (dementni uporabniki) pa samo cca. 30 postelj. Prej zapisano bi se lahko kombiniralo z oskrbovanimi stanovanji ali začasnimi sprejemi.
- **Ozaveščanje in krepitev paliativne oskrbe v občini Zreče.** Vzpostavi se sistematično ozaveščanje občanov in institucij o paliativni oskrbi kot celostni podpori bolnikom z neozdravljivo boleznijo in njihovim bližnjim, ne le v zadnjem obdobju življenja. V sodelovanju z Društvom Hospic, patronažno službo in zdravstvenimi delavci se organizirajo informativna predavanja, delavnice in podporne skupine za občane ter strokovne deležnike. Spodbuja se pravočasno načrtovanje paliativne oskrbe (paliativni načrt) in boljše povezovanje obstoječih služb.
- **Organizacija pomoči starejšim pri manjših opravilih**, ki je namenjena starejšim ljudem, ki sami ne zmorejo več določenih del doma, na vrtu ali v okolici doma, obsega lahko tudi pomoč pri nakupu ipd.. Ena od možnosti je organizacija prostovoljske pomoči pri manjših opravilih: vzpostavitev takšnega prostovoljstva in koordinacija takšne prostovoljske pomoči v Sloveniji ni razširjena in je tudi precej kompleksna (potreben je dobro izbran in usposobljen koordinator, protokol, ki preprečujejo zlorabe na eni in drugi strani, usklajevati povpraševanje in ponudbo, pridobivati prostovoljce), zato je potreben večji kadrovski vložek in skrbno načrtovanje. Razen prostovoljske pomoči pa je seveda možna tudi organizacija profesionalne pomoči ali pa povezovanje s privatnim sektorjem (npr. sofinanciranje storitev).
- **Identificirati kaj lahko lokalna skupnost naredi za vzdržnost doma** in sicer na več ravneh: na ravni družabnega življenja in socialne vključenosti (npr. prostovoljstvo v domu, povezovalni dogodki), na ravni izvajanja programov in storitev, na ravni finančne vzdržnosti doma, na ravni kadrovske vzdržnosti doma.
- **Preveriti potrebe in možnosti organiziranja začasnih namestitev in po oskrbovanih stanovanjih.**
- **Skrbeti za reševanje in preprečevanje kadrovske problematike.**

UKREP 2	Podpirati družinske oskrbovalce
Na katere cilje odgovarja	C1 (1.1., 1.2., 1.4, 1.5, 1.6, 1.7)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	potrebe po dnevem varstvu za različne posebne skupine starejših uporabnikov (demenca, telesna oslabelost, ...) in za starejše izven mesta Zreče
Opis ukrepa	
<p>V Sloveniji skrbi za starostno onemogle, kronično bolne ali invalidne družinske člane, sorodnike, prijatelje, sosede, znance vsak deseti državljan. Nekateri se v vlogi družinskega oskrbovalca znajdejo čez noč, nekateri so v tej vlogi dolga leta, velikokrat je delo izčrpavajoče, človek nima ustreznih kompetenc in težko je priti do ustreznih informacij. Občine Zreče bo podprla družinske oskrbovalce na naslednje načine: organizirala bo temeljna in dodatna izobraževanja za družinske in druge neformalne oskrbovalce (sedanje in bodoče). Temeljno usposabljanja vključujejo osnovna znanja s področja nege, komunikacije, skrbi zase, pravic in dostopnih storitev ter omogočajo stik z različnimi strokovnjaki in medsebojno povezovanje oskrbovalcev. Potekala bodo v manjši skupini (ne več kot 25 udeležencev); zagotovljeno bo, da bodo delavniško naravnana, ne pa v obliki predavanj. Po temeljnem usposabljanju bo ustanovljena skupina za samopomoč družinskih oskrbovalcev. Sočasno bo občina poskrbela za sistematično identificiranje in informiranje družinskih oskrbovalcev ter ozaveščanje širše javnosti o njihovi vlogi (npr. novičniki, sodelovanje z obstoječimi združenji, obeleževanje evropskega dneva oskrbovalcev).</p> <p>Kazalniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Preveriti potrebe in možnosti organiziranja začasnih namestitev in po oskrbovanih stanovanjih. ➤ 1 temeljno usposabljanje za družinske in druge neformalne oskrbovalce in 1 ustanovljena skupina za samopomoč po usposabljanju v obdobju petih let ➤ 2 dodatni izobraževanja za družinske in druge neformalne oskrbovalce v obdobju petih let ➤ vzpostavitev sistema identificiranja družinskih oskrbovalcev: vzpostavljen seznam in določena odgovorna oseba za zbiranje ➤ vsako leto izvedena akcija ozaveščanja ob dnevu neformalnih oskrbovalcev (6.10) <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: število izvedenih usposabljanj in udeležencev, zadovoljstvo udeležencev, zaznano povečanje znanja in opolnomočenosti oskrbovalcev Opombe: v identificiranje je potrebno vključiti lokalno akcijsko skupino, predvsem pa patronažno službo, formalne oskrbovalce itd.</p> <p>Dodatne aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vzpostavitev novičnika za družinske oskrbovalce ➤ Priznanja, ugodnosti in dodatne aktivnosti in storitve za oskrbovalce: Razvedrilne in razbremenilne dejavnosti, uvedba bonitet za oskrbovalce ipd. 	

UKREP 3	Vzdrževati obstoječih programe za vključevanje starejših v življenje skupnosti in vzpostavljanje novih programov in načinov vključevanja različnih skupin starejših v skupnost
Na katere cilje odgovarja	C1 (1.3, 1.7., 1.8.), tudi C2 (2.3., 2.4., 2.8., 2.9., 2.10), C8 (8.2., 8.3.)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	- Izgorevanje in pomanjkanje informacij med družinskimi oskrbovalci, - pomanjkanje uporabnega in celostnega usposabljanja za družinske oskrbovalce, - nehoteno nasilje nad starejšimi ljudmi na njihovih domovih s strani oskrbovalcev zaradi njihove izčrpanosti.
Opis ukrepa	
<p>Vzdrževati obstoječe programe za vključevanje starejših v življenje skupnosti in manjšanje osamljenosti</p> <p>Ohranjati obstoječe socialne mreže in aktivnosti, za katera poskrbijo društva in druge organizacije je za občino vitalnega pomena. Občina že v veliki meri podpira programe s področja športa, kulture, humanitarnih dejavnosti, izobraževanja odraslih, ki se nanašajo na vsebine starosti prijazne občine. V tem segmentu se uresničevanje strategije povezuje tudi z drugimi letnimi programi kot so z letnim programom športa, letnim programom socialnega varstva, letnim programom kulture.</p> <p>Kazalnik: Ohranjena ali povečana vsota proračunskih sredstev namenjenih programom za vključevanje starejših v življenje skupnosti in zmanjševanje osamljenosti v petih letih</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: količina proračunskih sredstev, zadovoljnost občanov s programi, vrzeli v mreži programov</p> <p>Dan druženja z občani Zreč v domski oskrbi</p> <p>Organizira in nadgradi se »Dan druženja z občani Zreč«, ki bivajo v domski oskrbi v Lambrechtovem domu, v sodelovanju z Občino Zreče, šolo ali drugimi javnimi zavodi. Dogodek se izvede 1-2 krat letno in je namenjen krepitvi socialne vključenosti stanovalcev, povezovanju doma z lokalnim okoljem ter krepitvi solidarnosti in medgeneracijskega sodelovanja.</p> <p>Kazalnik: organizirana minimalno 3 srečanja v petih letih</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: število izvedenih dogodkov letno, število vključenih stanovalcev in sodelujočih institucij, zadovoljstvo stanovalcev in sodelujočih (kratka povratna informacija), zaznan občutek povezanosti doma z lokalno skupnostjo, ponovitev in kontinuiteta dogodka v naslednjih letih</p> <p>Podpora vodenim telesnim aktivnostim za starejše (npr. organizirane vadbe na zunanjih površinah, poskrbeti za brezplačne možnosti vodenih telesnih aktivnosti)</p> <p>Aktivnosti se bodo izvajale v primernih terminih na prostem ali v zaprtih prostorih, vodene bodo bodisi s strani plačanih bodisi prostovoljskih voditeljev. Pri tem bo posebna pozornost namenjena izkoriščanju zunanjih površin (sprehajalne poti, kolesarske steze, igrišča, fitnes naprave) v bližini krajev bivanja. Glede na potrebe in možnosti se bo v občini Zreče organiziralo izvajanje programa Šola zdravja, ki spodbuja telesno dejavnost, druženje in zdrav življenjski slog prebivalcev in temelji na jutranji telovadbi na prostem po metodi "1000 gibov", ki jo vodijo usposobljeni prostovoljci. Dobra možnost aktivnosti pa je tudi vadba za preprečevanje padcev v starosti, saj so le-ti pogost vzrok znatnega zmanjšanja kakovosti življenja starejše osebe, včasih celo smrti.</p>	

Kazalnik: uveden vsaj en program take vrste v petletki

Možnosti spremljanja in evalvacije: število vključenih, primernost lokacije izvajanja, zadovoljstvo vključenih

Izvajanje obstoječih programov po krajevnih skupnostih v sodelovanju z VGC Zreče

Obstoječe programe za vključevanje starejših v življenje skupnosti in zmanjševanje osamljenosti se po potrebi izvaja ločeno po krajevnih skupnostih, v domovih za krajane, ob aktivni vlogi VGC Zreče, ki je med občani že dobro poznan. VGC Zreče sodeluje pri organizaciji, vsebinski prilagoditvi programov in obveščanju udeležencev, kar prispeva k večjemu zaupanju, dostopnosti in udeležbi starejših. Namen organizacije srečanj po krajevnih skupnostih je tudi iskanje prostovoljcev, ki bi bili pripravljeni voditi aktivnosti v svoji krajevni skupnosti.

Kazalnik: organizirano minimalno 1 srečanje v vsaki krajevni skupnosti v petih letih

Možnosti spremljanja in evalvacije: število programov, izvedenih v domovih za krajane v sodelovanju z VGC Zreče, število vključenih krajevnih skupnosti, udeležba starejših po posameznih KS (beležiti tudi dogajanje v Zrečah z vidika udeležbe različnih krajevnih skupnosti), zadovoljstvo udeležencev, zaznana večja dostopnost in vključenost starejših

Dodatne aktivnosti:

➤ **Možnost izvedbe pred-upokojitvenega seminarja.**

Gre za usposabljanje delavcev za boljši prehod v obdobje po upokojitvi, kjer na delavniških srečanjih udeleženci pogledajo v svojo preteklost, sedanost in prihodnost ter razmislijo o željah in možnostih, ki jim ta prinaša. V okviru starosti prijaznih občin je takšno usposabljanje tudi dobra vstopna točka za seznanitev ljudi z možnostmi za vključitev v obstoječe organizacije in programe Starosti prijazne občine. Za izvajanje te aktivnosti se lahko poveže z lokalnimi podjetji in drugimi večjimi zaposlovalci, pri katerih se preveri tudi možnost (so)financiranja takega usposabljanja.

➤ **Organizirati usposabljanje za prostovoljce voditelje skupin za kakovostno staranje in družabnike, ki se po krajevnih skupnostih tedensko srečujejo ter tako vzpostaviti sistem družabništva za starejše ljudi, ki običajno v skupnosti niso dejavni.**

Program v kraju razvija prostovoljstvo, ki dokazano zmanjšuje osamljenost, saj odgovarja na nematerialne socialne potrebe starih ljudi, zlasti po osebem medčloveškem odnosu, po predajanju življenjskih izkušenj in spoznavanju posebnih zmožnosti in možnosti v starosti ter pomaga utrjevati zdrav življenjski slog. Tekom usposabljanja prostovoljci pridobijo kompetence za ustanovitev in vodenje majhne pogovorne skupine ali družabništva, pa tudi kompetence za vodenje na specifično temo: na primer na aktualno temo preprečevanja padcev v starosti in prilagajanja stanovanj v starosti. Pogovorne skupine se praviloma dobivajo tedensko v neposredni okolici svojega doma. Usposabljanje je namenjeno tako obstoječim prostovoljcem, da svoje delo obogatijo, kot novim prostovoljcem, pri čemer je potrebno nameniti posebno pozornost iskanju novih prostovoljcev v različnih krajevnih skupnostih (skušali bi npr. pridobiti po dva prostovoljca na krajevno skupnost, tako bi skupine lahko potekale v različnih krajevnih skupnostih).

➤ **Nadgradnja obstoječih aktivnosti IKT opismenjevanja starejših**

Trenutno preko VGC Zreče poteka možnost pomoči uporabe IKT, ki je za starejše najboljši način za osvajanje IKT veščin. Aktivnost bi lahko razširili na družabništvo mlajših in starejših ob učenju IKT tudi individualno in sodelovanje s knjižnico, saj imajo tam starejši možnost dostopa do računalnika in interneta.

- Programe kulturnih, športnih in drugih društev bi lahko ovrednotili z dodatnimi točkami, če bi vključevali dejavnosti za starejše. Tako bi bili bolj motivirani za iskanje in spodbujanje starejših v aktivno vključevanje. (Npr. kolesarjenje nad 60 let, dejavnost iz kulture, ki je zanimiva za starejše, itd.)
- Načrtno iskati najbolj ranljive skupine in starejše, ki so deležni manj pozornosti (npr. občani, ki niso več aktivni in zdravi, priseljenci, oddaljeni deli podeželja) in iskati načine njihovega rednega in občasnega vključevanja (npr. preko lokalne akcijske skupine, delovne skupine, koordinatorja).

UKREP 4	Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja in sožitja
Na katere cilje odgovarja	C2 (2.1., 2.3., 2.9., 2.9., 2.10), C4 (4.1, 4.2)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	- Potreba po aktivnem in zdravem staranju, - potreba po druženju in socialnih mrežah tako tistih starejših, ki so še zdravi, kot tistih, ki že potrebujejo oskrbo.
Opis ukrepa	
<p>Medgeneracijski mentorski in skupnostni projekti v sodelovanju z vrtcem, OŠ Zreče in Šolskim centrom Zreče in širšo lokalno skupnostjo</p> <p>Vzpostavi se sistematično sodelovanje z OŠ Zreče in/ali vrtcem in/ali Šolskim centrom Zreče, v okviru katerega učenci v sklopu izbranih predmetov ali projektih dni izvajajo medgeneracijsko skupnostno delo z občani Zreč, ki presega dogodke, ki imajo pretežno enosmerno komunikacijo (npr. manjša opravila, druženje, učenje digitalnih veščin, druženje v domu za starejše, mentorsko delo). Učenci ob tem spoznajo življenjsko zgodbo starejšega občana ter izkušnjo reflektirajo v pisni obliki (esej), dobre prakse pa se javno predstavijo. Namen je krepiti razumevanje, solidarnost in medgeneracijsko povezanost. Preverijo se tudi možnosti sistematične vključitve medgeneracijskega prostovoljstva v okviru program MEPI.</p> <p>Dobrodošle so tudi aktivnosti, kjer generacije podarjajo svoje dobrine drugi (materialne in prostorske dobrine, čas, znanje). Lahko bi na primer organizirali sejem izmenjave knjig ali pa preprosto izmenjave znanja in časa (zgodb, iger itd.).</p> <p>Aktivnosti so lahko usmerjene tudi k dvigu nivoja medsebojnega spoštovanja in lepe komunikacije med mlajšimi in starejšimi na različnih stopnjah (šola, družine, civilne organizacije). Npr. organiziranje delavnic in izobraževanj o lepi komunikaciji, bontonu, spoštovanju razlik in podobnosti, učenju življenja v drugo generacijo... za družine, za člane društev, ki imajo medgeneracijsko strukturo, v obstoječe in nove medgeneracijske programe.</p> <p>Kazalnik: vsaj štiri projekti/aktivnosti v obdobju petih let</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: število vključenih učencev in starejših občanov, število izvedenih projektov in obiskov, koliko časa je namenjeno medsebojnemu izmenjevanju, kakovost in predstavitev zaključenih izdelkov (npr. esejev, predstavitev), zadovoljstvo udeležencev (učenci, starejši), zaznano izboljšano razumevanje in odnos do starosti</p> <p>Dodatne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizacija “babi servisa”: nekaj-urno varovanje otrok aktivnih upokojenk na domu družin. 	

UKREP 5	Skrb za izobraževanje, povezovanje in podporo vseh prostovoljcev, ki delajo na področju staranja in sožitja ter aktivacija starejših pri delu za skupno dobro
Na katere cilje odgovarja	C2 (2.2, 2.3, 2.4, 2.5., 2.9.), C3 (3.2)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	Premalo povezanosti, druženja in drugih dejavnosti, ki preprečujejo osamljenost; potrebno je iskati načine, da bi bili starejši ljudje redneje vključeni, posebej tisti, ki so večinoma sami. Potreba po lepem, rednem človeškem stiku, potreba po dajanju in prejemanju.
Opis ukrepa	
<p>Podpora, povezovanje in promocija prostovoljstva na področju staranja in sožitja</p> <p>Prostovoljstvo je ena izmed pomembnih oblik družbeno koristnega dela, pri tem pa velja, da morata imeti od prostovoljskega dela približno enako korist prostovoljec in tisti, ki zanj dela. Za organizirano prostovoljsko pomoč se je danes nujno potrebno usposobiti in se nato ob prostovoljskem delu stalno izpopolnjevati. Za ohranjanje zdravega prostovoljstva in prostovoljske kondicije je potrebna organizirana podpora prostovoljcem. Dandanes se ob hitrih družbenih spremembah tudi prostovoljstvo spreminja, zato je potrebna promocija prostovoljstva, njegovo vzdrževanje in nadaljnji razvoj.</p> <p>V okviru tega ukrepa bo občina Zreče vzpostavila redno letno srečanje prostovoljcev in prostovoljskih organizacij, ki delujejo na področju staranja in sožitja, z namenom povezovanja, izmenjave izkušenj in krepitev kakovosti dela. V okviru srečanj se organizirajo razvedrilno-izobraževalne delavnice ter občasna srečanja z zunanjim strokovnjakom, lahko pa se delo razširi na intervizijsko skupino. Sočasno se okrepi promocija prostovoljstva in vidnost prostovoljcev v lokalnem okolju.</p> <p>Kazalnik: organizirani vsaj tri srečanja prostovoljcev, ki delajo na področju staranja in sožitja z izobraževalno-razvedrilno noto v petletnem obdobju,</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: število izvedenih srečanj in delavnic, število vključenih prostovoljcev in organizacij, zadovoljstvo prostovoljcev z vsebino in obliko srečanja, večja prepoznavnost in trajnost prostovoljskega dela v skupnosti.</p>	
<p>Spodbujanje vključevanja starejših v delo za skupno dobro na različnih področjih v lastno zadovoljstvo in osebno rast; na področjih: skrb za sočloveka, skrb za varovanje okolja, skrb za kulturno in naravno dediščino.</p> <p>Iskati možnosti za aktivacijo starejših pri uresničevanju skupnega dobrega pri obstoječih občinskih ciljeh, akcijah in projektih (npr. čistilne akcije, varovanje okolja, turizem, samooskrba ipd.). Možnost uresnitve: v vsakem letnem načrtu določiti, kaj to pomeni za tekoče leto.</p> <p>Kazalnik: organizirana vsaj ena takšna akcija v petletnem obdobju</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: vključevanje starejših v skrb za skupno dobro, zadovoljstvo starejših, ki so se vključili v skrb za skupno dobro, spremljanje idej kako bi se starejši lahko vključevali v delo za skupno dobro</p>	

UKREP 6	Skrb za varnost in mobilnost starejših
Na katere cilje odgovarja	C2 (2.5, 2.3, 2.6, 2.7, 2.8., 2.9.), C3 (3.1., 3.2., 3.5), C5 (5.1., 5.2., 5.4. in 5.5.)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	Še posebej zaradi velikosti občine in večjega števila krajevnih skupnosti obstaja potreba po večjem dosegu starejših občanov, ki živijo po krajevnih skupnostih ter povečanju aktivnosti, ki so bližje njihovih domov.
Opis ukrepa	
<p>Skrb za varnost v prometu</p> <p>Organizirati osvežitvene tečaje za starejše voznike, ki vključujejo: prometno varnost in predpise, kondicijsko vožnjo in prilagoditve za starejše, zdravje, prehrano in obvladovanje kroničnih bolezni, ki vplivajo na vožnjo. Vključiti pa tudi varnost v novih razmerah (npr. električni skuterji, skiroji itd.). Tečajji se izvajajo v sodelovanju z lokalno policijo, Zdravstvenim domom in prostovoljnimi organizacijami, po potrebi v več krajevnih skupnostih. Poskrbeti, da bodo tečajji dosegli ljudi.</p> <p>Kazalnik: organizirano vsaj ena takšna akcija v petletnem obdobju</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: število izvedenih tečajev letno, število udeležencev na tečajih, zadovoljstvo udeležencev (anketno), zmanjšanje števila prometnih nesreč starejših udeležencev, evidentirano izboljšanje znanja in veščin starejših voznikov</p>	
<p>Izvajanje programov s področja preprečevanja nasilja in preprečevanja omam med starejšimi</p> <p>Nasilje nad starejšimi ima veliko obrazov: lahko se kaže kot zanemarjanje, telesno nasilje, psihično ali finančno nasilje. Cilj lokalne skupnosti je ničelna toleranca do nasilja; zato so potrebne delavnice tako na temo kaj storiti v primeru storjenega nasilja, še bolj pa preventivne delavnice, npr. na teme: varnost na spletu, varnost na ulici, kako se ubraniti vsiljivim trgovcem, pravočasno urejanje dedovanja in drugi ukrepi za zmanjševanje finančnega nasilja in nasilja doma. Pri tem so bolj učinkovite delavnice z manjšim številom udeležencev (do 15), v primerjavi s predavanji in frontalno metodo dela.</p> <p>Kazalnik: izvedeno eno usposabljanje na temo preprečevanja nasilja nad starejšimi, ki vključuje vsaj tri pomembne teme.</p> <p>Možnosti spremljanja in evalvacije: zadovoljstvo udeležencev, večja občutljivost za to tematiko in poznavanje te tematike,</p>	
<p>Dodatne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora starejšim v finančni stiski Vzpostavi se sistem identificiranja starejših v finančni stiski preko delovne skupine in sodelovanja z društvi ter prostovoljci. Občina nadaljuje z obstoječimi ukrepi in omogoča izredno enkratno finančno pomoč za starejše z minimalno pokojnino ali tiste, ki imajo težave s plačilom storitev dolgotrajne oskrbe. Prav tako se preučijo možnosti uveljavitve oprostitve plačila določenih storitev za najbolj ogrožene. 	

- **Tarčni prevozi in spremljanje starejših na dogodke.** Poskrbeti za tarčne prevoze na javne prireditve, dogodke društev in druge dejavnosti za starejše. Možne rešitve: določi se na katere javne prireditve bodo deležniki in prostovoljci aktivno vabili ranljive in nepokretne starejše ljudi; s pomočjo prostovoljcev se zanje organizira prevoz v okviru lastnih prevoznih sredstev ali brezplačnega prostovoljskega prevoza. Prav tako bi lahko podprli prostovoljce programa Starejši za starejše, da bi za prevoze, ki jih opravljajo uporabljali občinski avto ali pa bi občina krila stroške njihovega prevoza. Pri tem bi bilo potrebno dodelati kriterije in voditi evidenco.
- **Podpora prilagajanju stanovanj za starost.** Podpora je možna na več nivojih: 1. ozaveščanje in informiranje (Občane sistematično obveščati o pomenu in možnostih prilagajanja stanovanj ter hiš za lažje in varnejše bivanje v starosti), 2. izobraževalne aktivnosti (lahko tudi na širiteljski način v okviru usposabljanje za prostovoljce voditelje skupin za kakovostno staranje), 3. svetovalne aktivnosti, 4. možnost sofinanciranja adaptacije bivališč. Aktivnosti lahko targetirajo tako starejšo kot srednjo generacijo.
- **Dopolniti aktivnost Prostofer s prostovoljci spremljevalci** in spremljati potrebe ali bi starejši potrebovali prevoze še do kakšne storitve (npr. za nakup).
- **Določitev izredne denarne pomoči ob vstopu v sistem dolgotrajne oskrbe.** Oseba, ki pride v prvo/četrto ali peto kategorijo, bi lahko bila upravičena do enkratnega zneska npr. v višini 200 eur za začetno spopadanje s težavami pri oskrbi pomoči potrebne osebe (podobno kot ob rojstvu otroka). Skupaj z zneskom bi prejela tudi zloženko v kateri je predstavljeno katere pripomočke oziroma prilagoditve stanovanja lahko z določenim zneskom izvede ter druge pomembne informacije.

UKREP 7	Razvoj učinkovitejšega, dostopnejšega in starejšim prilagojenega sistema obveščanja in ozaveščanja
Na katere cilje odgovarja	C4 (4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5), posledično tudi ostali cilji
Na katere izzive in potrebe odgovarja	<ul style="list-style-type: none"> - Pomanjkanje in razdrobljenost informacij za starejše občane in njihove svojce. - Obstoj večjega števila komunikacijskih kanalov in potreba po usklajenem podajanju informacij. - Potreba po boljšem prenosu informacij med vsemi, ki delajo na področju staranja in sožitja v občini Zreče.
Opis ukrepa	
<p>Okrepitev prenosa informacij med deležniki: skupen koledar in nova točka dnevnega reda na srečanjih lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Zreče</p> <p>Na srečanjih lokalne akcijske skupine Starosti prijazne občine (LAS SPO) uvedemo stalno točko dnevnega reda: »prenos informacij med organizacijami in društvi«, s čimer se oblikuje skupen pregled programov, ki omogoča usklajevanje terminov, povezovanje vsebinsko sorodnih programov ter pravočasno obveščanje občanov. Poleg tega se spodbujajo e-mail liste in drugi komunikacijski kanali za sprotno obveščanje med organizacijami in društvi. Po potrebi se koordinacija sodelovanja in pretoka informacij razširi med druge izvajalce programov</p>	

dolgotrajne oskrbe, zdravstva, sociale in preventive v občini, ki niso člani lokalne akcijske skupine SPO Zreče. Lahko se jih v LAS SPO Zreče tudi povabi. Za vse to skrbi koordinator starosti prijazne občine Zreče, ki tako vodi skupinsko, po potrebi pa tudi individualno usklajevanje. Vzpostavi se enotni koledar dogodkov za usklajevanje dejavnosti društev in organizacij, ki se objavlja na občinski spletni strani in deli prek socialnih omrežij, prav tako se lahko deli tudi v fizični obliki (preko glasila ali pa na informativni tabli VGC-ja) ter osebno: preko deležnikov lokalne akcijske skupine, župnije in drugih institucij, ki imajo stik z ljudmi. Takšen način obveščanja se uporabiti tudi za večje akcije in razširitev najpomembnejših informacij za občane.

Kazalnik:

- vzpostavljen in redno posodobljen pregled/koledar
- uvedena in izvedena točka dnevnega reda lokalne akcijske skupine "prenos informacij med našimi organizacijami in društvi" na večini srečanj lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Zreče

Možnosti spremljanja in evalvacije: število izdanih koledarjev, število srečanj lokalne akcijske skupine s točko dnevnega reda "prenos informacij med našimi organizacijami in društvi", število sodelujočih organizacij, društev, izvajalcev programov, manj prekrivanj terminov podobnih dejavnosti, zadovoljstvo vključenih deležnikov, izboljšana informiranost občanov o razpoložljivih storitvah, večja udeležba starejših na dogodkih

Spodbujanje rednega in pozitivnega vključevanja starejših v lokalna javna občila in medije (npr. občinsko glasilo, splet, družbena omrežja), brez stereotipnega prikazovanja. Objavljajo se prispevki o aktivnih starejših, medgeneracijskih zgodbah ter tematske vsebine, namenjene starejšim (npr. intervjuje, nasvete). V iskanje pozitivnih zgodb in vsebin bodo vključeni različni deležniki.

Kazalnik: v pisanje vključena vsaj dva različna deležnika vsako leto, objavljena vsaj dva tovrstna prispevka letno

Možnosti spremljanja in evalvacije: število objav in prispevkov, raznolikost vsebin brez stereotipov, kakovost prispevkov, odziv lokalne skupnosti na tovrstne prispevke

Sistematično obveščanje o Starosti prijazni občini. Vzpostavi se stalna rubrika »Starosti prijazna občina« v občinskem glasilu Pohorsko srce (dvakrat letno) in v informatorju Zrečan (na dva meseca) ter podstran Starosti prijazna občina na občinski spletni strani, ki redno vključuje:

- vzpostavljen in redno posodobljen pregled/koledar
- izobraževalne vsebine in dobre prakse s področja staranja in dolgotrajne oskrbe,
- pregled razpoložljivih storitev in dejavnosti v občini,
- novice in dogajanje o delovanju in dogodkih na področju staranja, napredka Starosti prijazne občine ter povezave z nacionalno in mednarodno mrežo.

Kazalnik: redno objavljena rubrika v glasilu in informatorju, vzpostavljena in posodobljena spletna podstran

Možnosti spremljanja in evalvacije: število objavljenih prispevkov (število izobraževalnih vsebin, število prispevkov na temo pregleda razpoložljivih storitev in dejavnosti, število novic), kakovost objavljenih prispevkov, zadovoljstvo občanov in deležnikov z vzpostavljenimi rubrikami in spletno stranjo

Informativna tabla Starosti prijazne občine Zreče in Večgeneracijskega centra Zreče

Vzpostavi se stalna informativna tabla Starosti prijazne občine Zreče, Občine po meri invalidov Zreče in Večgeneracijskega centra Zreče na vidnem in dostopnem mestu, namenjena sprotne obveščanju občanov o aktualnih dejavnostih, programih in dogodkih VGC Zreče ter drugih vsebinah, povezanih s staranjem in medgeneracijskim sožitjem. Informativna tabla dopolnjuje obstoječe načine obveščanja in predstavlja enostavno, neposredno informacijsko točko za vse generacije.

Kazalnik: postavljena in redno posodobljena informativna tabla

Možnosti spremljanja in evalvacije: pogostost posodabljanja vsebin, število objavljenih obvestil in programov, odziv in zanimanje občanov (npr. povpraševanja, udeležba na dogodkih), zaznana boljša informiranost o dejavnostih).

UKREP 8	Urejanje starosti prijazne infrastrukture in javnih površin.
Na katere cilje odgovarja	C5 (5.1, 5.2., 5.3., 5.4., 5.5.), C3 (3.1, 3.2., 3.3), C2 (na sploh in 2.9)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	- potreba po elektronski pismenosti starejših ljudi
Opis ukrepa	
Urejanje starosti prijazne infrastrukture in javnih površin.	
<p>Pregledati javne površine z vidika starosti prijaznega okolja in jih nadgraditi s potrebami in željami občanov ter realnimi možnostmi. Možne rešitve: Delovna skupina in pristojna služba v občinski upravi poskrbijo za pregled obstoječih javnih površin (npr. dostopnost za osebe na vozičkih, klopce) z vidika smernic starosti prijaznega okolja (npr. po metodi »walking methodology«). Tekom strategije so bili izpostavljeni naslednji predlogi:</p>	
<ul style="list-style-type: none">➤ vzpostavljen in redno posodobljen pregled/koledar➤ Urediti prometno signalizacijo in zamenjati koše za smeti pri bloku Cesta na Roglo 17d, Zreče.➤ Zaščititi ograjena igrišča po 22. uri, da jih ne uničuje starejša mladina.➤ Postaviti fitnes naprave v parku za starejše, ne samo za otroke (primer v Konjicah).➤ Postavitev pitnikov za vodo.➤ Vzpostaviti oskrbovana stanovanja.➤ Poskrbeti, da so javne površine čiste in prijetne.➤ Poskrbeti, da je dovolj zelenih površin in klopi, ki so lepo vzdrževane in varne.➤ Poskrbeti, da pločniki niso prekinjeni, imajo nizke robnike in so dovolj veliki za navadne in motorne invalidske vozičke.➤ Kolesarske steze so ločene od pločnikov in drugih hodišč.➤ Stanovanja in oskrbovane enote: Pregled in načrtovanje stanovanj za starejše z dostopom in prilagoditvami na starost.➤ Stanovalci bloka upokojencev v Zrečah si želijo prostore druženja v bližini bloka oziroma pokrit prostor na zelenici okoli bloka upokojencev.➤ Promocija že obstoječe starosti prijazne infrastrukture.	
<p>Kazalnik: vsaj tri urejene stvari iz zgornjega seznama na področju infrastrukture v obdobju petih let</p>	

Možnosti spremljanja in evalvacije: število postavljenih prometnih znakov, število zamenjanih košev za smeti, zaznano zmanjšanje prometnih nesreč ali zmede pri parkiranju, zadovoljstvo stanovalcev glede urejenosti in varnosti (anketno), redno vzdrževanje signalizacije in opreme

Dodatne aktivnosti:

- **Promocija že obstoječe starosti prijazne infrastrukture.**
- **Vzpostavitev pasjega parka za starejše in druge lastnike psov.** Vzpostavi se zagrajen pasji park v naravnem okolju, ki omogoča varno gibanje psov ter spodbuja redno druženje in telesno aktivnost starejših lastnikov psov. Pasji park prispeva k boljši kakovosti bivanja, socialnemu stiku med občani ter varni uporabi javnega prostora, po vzoru dobrih praks iz Slovenskih Konjic.
- **Ureditev prostorskih načrtov, površin in prostorov namenjenih uresničevanju drugih ciljev SPMO.** Spremljati potrebe in poskrbeti za njihovo uresničitev. Pri tem upoštevati tudi identificirane potrebe, cilje in sprejete ukrepe pri pripravi te strategije, ki se vežejo na druga področja starosti prijazne občine. Med drugim je pomembno: poskrbeti za celostno umestitev sodobnih storitev oskrbe in različnih oblik bivališč za starost (npr. oskrbovana stanovanja, stanovanja prilagojena za starost, hiše namenjene sobivanju starejših, dnevni center, možnost oskrbe 24h/7 dni v tednu zaradi bližine oskrbovalnega ponudnika) ter storitev v skupnosti (trgovine, uradi, itd.) v urbanistični načrt na način, da so le-te v občini lokacijsko smiselno povezane in razporejene.

UKREP 9	Skrb za povezanost Strategije starosti prijazne občine Zreče z drugimi načrti Občine Zreče ter za iskanje dodatnih finančnih virov za uresničevanje strategije
Na katere cilje odgovarja	C7 (7.1, 7.2, 7.3.)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	<ul style="list-style-type: none"> - Potreba po cenovno dostopnih stanovanjih, - potreba po pomoči pri prilagajanju stanovanj za starost (npr. s pripomočki - držala, preureditev kopalnice, sofinanciranje ipd.), - starejši ostajajo sami v velikih hišah.
Opis ukrepa	
<p>Poskrbeti za povezovanje Strategije starosti prijazne občine Zreče v vsemi obstoječimi in prihodnjimi strategijami, projekti in načrti v občini Zreče.</p> <p>Vsako leto se v letnem načrtu definira kaj to pomeni za tekoče leto (npr. če se pripravlja nova občinska strategija, večji projekt, ki je povezan s področjem staranja ali sožitja). Strategija starosti prijazne občine Zreče pokriva 8 področij, ki se povezujejo z drugimi področji lokalne samouprave kot je infrastruktura, promet, družbene dejavnosti ipd. Na vseh področjih se izvajajo številne aktivnosti, ukrep omogoča povezovanje in usklajevanje z drugimi obstoječimi strategijami in programi v obe smeri: skrbi, da se spoznanja iz Strategije SPO Zreče širijo na druga področja ter da se to, kar se dela na drugih področjih, poveže z uresničevanjem Strategije SPO Zreče; člani lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Zreče lahko o določenih temah informirajo lokalno skupnost. Dobra možnost je, da se enkrat letno na srečanju lokalne akcijske skupine SPO Zreče predstavijo aktualni programi, aktivnosti, strategije (smiselne so predstavitve po področjih).</p> <p>Kazalnik: vsaj dve povezavi v obdobju petih let</p>	

Možnosti spremljanja in evalvacije: spremljanje dokumentov, akcij in načrtov s tematiko, ki se povezuje s to strategijo, spremljanje odnosa občinske uprave do Strategije, spremljanje povzanosti občinske uprave z dokumentom Strategije in njenim izvrševanjem

Iskanje projektnih in drugih dodatnih virov za financiranje aktivnosti Strategije starosti prijazne občine Zreče

Vključevanje uresničevanja strategije v candidature na različnih razpisih (npr. LAS razpisi, mednarodni projekti). Iskanje donatorskih, sponzorskih in drugih sredstev za uresničevanje strategije.

Kazalnik: vsaj ena kandidatura v obdobju petih let

Možnosti spremljanja in evalvacije: spremljanje obstoječih možnosti, spremljanje števila prijavljenih in uspešnih kandidatur

UKREP 10	Ukrepi starosti prijaznih mest in občin
Na katere cilje odgovarja	C8 (8.1), C2 (2.3., 2.9.)
Na katere izzive in potrebe odgovarja	<ul style="list-style-type: none"> - Potreba po pomoči starejšim ljudem, ki so tik nad ali pod pragom revščine, - potreba po boljšem pregledu nad starejšimi, ki potrebujejo materialno pomoč.
Opis ukrepa	
<p>Trajno zagotavljanje participacije v obliki delujoče lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Zreče (LAS SPO Zreče), po potrebi tudi ožje skupine in delovnih skupin za posamezno področje/ukrep/aktivnost.</p> <p>Lokalna akcijska skupina je ključna za delovanja programa SPMO. Njen namen je sodelovanje pri vseh korakih programa SPMO, od ugotavljanja potreb, do priprave Strategije, ukrepanja in evalviranja. Poleg tega je namenjena tudi povezovanju med deležniki, pretočnosti informacij med deležniki in širše iz in v skupnost - vsak ima svoj krog ljudi. Nenazadnje je namenjena izobraževanju deležnikov, ki delajo na področju kakovostnega staranja in skrb za njihovo oporo in kakovost dela.</p> <p>Delovne skupine so namenjene uresničevanju posamezne aktivnosti opredeljene v letnem načrtu ali na daljši rok - strateške rešitve. Delovne skupine imajo lahko različne zasedbe, tako člani LAS kot zunanji (npr. strokovnjak za neko področje, zainteresirani posamezniki). Delovne skupine v sestavi članov LAS so potrebne predvsem v primeru, ko je aktivnost namenjena povezovanju skupnosti; pri tem se odsvetuje delovanje več kot dveh do treh takšnih delovnih skupin letno, da člani LAS niso preobremenjeni. Vedno je potrebno določiti koordinatorja oziroma vodjo delovne skupine.</p> <p>Kazalnik: minimalno dve srečanja LAS SPO Zreče letno, priporočljivo 4 srečanja.</p>	
<p>Skrb za kakovostno izpeljavo vseh korakov Svetovne mreže SPMO: 1. pregled in analiza stanja, 2. načrtovanje - priprava Strategije in nato sprotno načrtovanje, npr. v obliki letnih načrtov, 3. ukrepanje - delo na posameznih akcijah, uresničevanje letnih načrtov, 4. evalvacija oziroma sproten pregled napredka, 5. praznovanje in obeleženje dosežkov, 6. informiranje</p>	

- Poskrbeti za pravočasno pripravo novega letnega načrta v skladu z načinom opisanim v tej Strategiji. Namen letnega načrta je, da strateški cilji ne ostanejo zgolj na papirju, ampak lokalna skupnost redno določa nabor konkretnih aktivnosti, ki vodijo v uresničevanje Strategije.
- Poskrbeti za vsakoletno evalvacijo letnih načrtov, 3-letna temeljitejša evalvacija, predstavitev rezultatov evalvacije ožji in širši javnosti ter praznovanje ob doseženih rezultatih. Evalvacija je namenjena učinkovitemu in kakovostnemu izvajanju Strategije, obenem je tudi dobra priložnost za praznovanje ob dosežkih in vložnem delu, kar na dolgi rok krepi kondicijo in motivacijo pri tem delu.
- Zagotavljanje potrebnih sredstev za izvajanje Strategije SPO Zreče, proračunskih in po možnosti projektnih (nacionalnih in mednarodnih), donatorskih itd.

Kazalnik: Redno pripravljen nov letni načrt, redno opravljene evalvacije, opravljene naloge informiranja, ozaveščanja in obeleženja dosežkov, pravočasna priprava novih 5-letnih ukrepov za uresničevanje Strategije starosti prijazne občine Zreče.

Povezanost s svetovno in nacionalno mrežo SPMO: Povezovanje na nacionalni in svetovni ravni za prenašanje dobrih praks

- Občina bo poskrbela za vključenost v svetovno in slovensko mrežo starosti prijaznih mest in občin ter za izpolnjevanje obveznosti opredeljenih v pravilih delovanja Slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin, tako s strani Inštituta Antona Trstenjaka kot Občine Zreče. Med drugim to pomeni, da se koordinator in njegovi ožji sodelavci udeležujejo srečanj nacionalne mreže starosti prijaznih mest in občin ter prejemajo novice Starosti prijaznih mest in občin.
- Pod ta ukrep sodi tudi vključenost, mreženje in izobraževanje za področje staranja in sožitja med generacijami v okviru drugih povezovanj občin.

Kazalnik: Udeležba na dogodkih slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin.

Usposabljanje občinskega koordinatorja Starosti prijazne občine Zreče

Za vodenje programa starosti prijazne občine je ključna določitev koordinatorja ali manjšega koordinatorskega tima (npr. dveh občinskih delavcev, ki imata različni funkciji in si naloge delita). Občinski koordinator skrbi, da občina kakovostno izvaja vse predpisane korake procesa starosti prijazne občine in sledi principom slovenske in svetovne mreže. Skrbi za povezanost in aktivno sodelovanje občine v slovenski in svetovni mreži starosti prijaznih mest in občin. V program redno vključuje in obvešča župana, direktorja občinske uprave in po potrebi druge občinske delavce. Koordinator načrtuje in vodi srečanja lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine ali mesta z namenom: uresničevanja Strategije, evalvacije, priprave novih letnih načrtov starosti prijazne občine; skrbi za povezovanje deležnikov na področju staranja, za večji pretok informacij ter vse boljšo usposobljenost članov lokalne akcijske skupine na področjih starosti prijazne občine.

Ob vstopu občine v Slovensko mrežo starosti prijaznih mest in občin ali ob menjavi koordinatorja se občinski koordinator starosti prijazne občine udeleži dvoletnega osnovnega usposabljanja za koordinatorje starosti prijaznih mest in občin. Osnovno usposabljanje poteka ob delu pod mentorstvom strokovnega delavca Inštituta Antona Trstenjaka. Vsebuje izobraževalna srečanja, učenje preko nalog, učenje preko sovođenja in reflektiranja dela itd. Tako uresničevanje programa in Strategije ni zgolj formalnost ampak program, preko katerega se občina aktivno in ustvarjalno razvija v vse bolj prijazno okolje za staranje občanov in sožitje med generacijami.

Kazalnik: Opravljeno osnovno usposabljanje za novega koordinatorja SPO Zreče

IV. SKRB ZA URESNIČEVANJE STRATEGIJE

10 MEHANIZMI ZA URESNIČEVANJE STRATEGIJE

a. Letni načrt (LN) in prioritetni ukrepi

Namen letnega načrta je, da strateški cilji in ukrepi ne ostanejo zgolj na papirju, ampak lokalna skupnost redno določa nabor konkretnih aktivnosti, ki vodijo v uresničevanje Strategije. Gre torej za delo po principu »z majhnimi, rednimi koraki do velikih ciljev«. Namen letnih načrtov je tudi, da ohranjajo delo na področju staranja in medgeneracijskega sožitja živo in učinkovito. Tretji cilj letnega načrta je večanje povezanosti na področju dela s starejšimi osebami in povezovanju generacij: ko različni deležniki skupaj delajo na skupnih ciljih, so rezultati bolj celostni, manjša pa se fragmentiranost dela. Nenazadnje je letni načrt mehanizem, ki v skupnosti omogoča razvoj: z vsakim letnim načrtom ima lokalna skupnost bolj realne predstave o tem, kaj želi, zmore in hoče, z vsakim letom lahko preveri, katero področje stoji in na katerem področju je naredila velike korake.

V letnem načrtu so opredeljeni: nabor aktivnosti in krajši opis aktivnosti, prav tako je lahko opredeljeno, zakaj je bila neka aktivnost uvrščena v letni načrt in kako poskrbeti za trajnost. Opredeljeno mora biti financiranje in odgovorne osebe za izpeljavo. K Strategiji je priložen prvi letni načrt (priloga 1), po vzoru katerega se naredi nadaljnje letne načrte. V njem so predvideni poleg osnovnega še trije sklopi: opredelitev izvajanja letnega načrta, sklop za podrobnejše spremljanje izvedbe letnega načrta in sklop za evalvacijo letnega načrta. V kolikor se najde ustreznjšo obliko zapisa, se letni načrt lahko prilagodi.

Nabor aktivnosti: osnova za nabor aktivnosti so prioritetni ukrepi za obdobje petih let. V prvih 5 letih izvajanja te Strategije so le-ti opisani v poglavju »Prioritetni ukrepi«. Poleg tega je potrebno vedno znova upoštevati tudi:

- a) stanje, potrebe, izzive, želje občanov - tako tistih, opisanih v Strategiji kot tistih, ki so na poglobljen in verodostojen način identificirani sproti,
- b) strokovne usmeritve in nova strokovna spoznanja,
- c) ugotovitve evalvacije uresničevanja prejšnjega letnega načrta in doseganja ciljev Strategije.

Kriteriji izbora aktivnosti:

1. *Letni načrt mora zajemati aktivnosti vseh kategorij; vsaj po eno aktivnost iz vsake kategorije oziroma manj, če ena aktivnost združuje več kategorij:*

- Strateška aktivnost: To je aktivnost, ki prinese velik razvoj na enem ali več področjih in s katerim se uresničuje kompleksnejši ukrep. Potrebni je več let ponavljanja, da dosežejo svoj strateški rezultat, prekinjanje aktivnosti (njihova umestitev v en letni načrt, v naslednjega pa ne) lahko predstavlja veliko tveganje. Velikokrat so strateške aktivnosti po naravi take, da se nekaj let premikajo brez večjih rezultatov (vložek je večji kot rezultat), nato pa se rezultat eksponentno poveča in na dolgi rok zmanjša vložek. Praviloma takšne aktivnosti na začetku potrebujejo svojo idejno fazo, v kateri se prvo leto v letni načrt umesti zgolj priprava koncepta, finančnega plana in po možnosti iskanja finančnih sredstev.
 - Aktivnost, ki povezuje skupnost: Gre za aktivnosti, kjer je v ospredju povezovanje čim več deležnikov, ki delajo na skupnem cilju. Skupina deležnikov skupaj določi cilje, natančneje opredeli aktivnost, si razdeli vloge in naloge ter rezultate evalvira. Praviloma se za to ustanovi delovna skupina, velikokrat s pomočjo lokalne akcijske skupine SPO Zreče, lahko pa se izpelje tudi direktno v okviru te skupine. Že pri odločitvi za to aktivnost je pomembno zanimanje dovolj velikega števila deležnikov za njeno izvajanje, izbere se jo lahko tudi z glasovanjem deležnikov.
 - Aktivnost, ki je namenjena najbolj ranljivim: Pogosto so najbolj ranljivi stari ljudje, ki nimajo aktivne socialne mreže in tisti s slabim ekonomskim statusom, oskrbovalci starejših pa so izpostavljeni izgorevanju. Ena od nalog Starosti prijazne občine pa je tudi, da je tekom let vse bolj seznanjena s tem, kdo so ranljivi posamezniki in skupine v njihovi občini.
 - Aktivnost, ki ima hitre in vidne rezultate: Gre za aktivnosti, ki motivirajo - imajo takojšen učinek za širšo ali ožjo javnost, včasih tudi deležnike, ki delajo na področju staranja in tako ohranjajo kondicijo za uresničevanje Strategije.
2. *Letni načrt mora biti sestavljen tako, da ima realne možnosti za izpeljavo in sicer iz dveh vidikov:*
- Realna možnost za izpeljavo **posamezne** aktivnosti, z vidika financ, kadrov in participacije deležnikov,
 - realna možnost za izpeljavo z vidika **celote** vseh aktivnosti, z vidika financ, kadrov in participacije deležnikov.
3. *Posebno mesto v letnem načrtu imajo aktivnosti, ki so časovno občutljive*: Nekatere je potrebno narediti »zdaj ali nikoli«, saj jih narekujejo okoliščine (npr. naravna katastrofa), priložnosti (npr. določen tip razpisanih sredstev). To ne pomeni, da mora

biti vsaka časovno občutljiva aktivnost umeščena v letni načrt, vsekakor pa terjajo poseben premislek.

4. *Trajnostni in uravnovešen razvoj na dolgi rok*: Na dolgi rok je potrebno iskati ravnovesje med tem, da se neko področje vztrajno razvija, kar lahko gre na račun drugih področij in je bolj smiselno, da se ne implementira razdrobljeno, in tem, da se razvija več področij, a se na katero ključno ne pozabi. V tej luči se priporoča tudi, da se vsakič ob pripravi tekočega letnega načrta nekoliko premisli tudi realnost izpeljave naslednjega letnega načrta. Posebno pozornost pa je temu vidiku potrebno nameniti ob pripravi novega nabora ukrepov za drugo petletno obdobje.

Za posamezno aktivnost se lahko pripravi tudi **akcijski načrt**, v katerem so opisani koraki, ki se jih smiselno razporedi v več zaporednih letnih načrtov. To je posebej aktualno pri strateških aktivnostih.

Priprava nabora aktivnosti in letnega načrta je narejena na podlagi usklajevanja treh enakovrednih deležnikov: župana in občinske uprave, deležnikov lokalne akcijske skupine in stroke. Predlagana pot priprave: ožja skupina - imenovana trojka (sestavljena iz občinskega koordinatorja, referenčnega koordinatorja Inštituta Antona Trstenjaka in dveh predstavnikov lokalne akcijske skupine) pripravi predlog letnega načrta. Ta se predloži direktorju občinske uprave, županu in lokalni akcijski skupini. Ožja skupina vodi tudi morebitna usklajevanja v kolikor so mnenja različna.

Letni načrt **se sprejme za obdobje** enega leta - od januarja do decembra. Po dogovoru in smiselnosti se lahko sprejme tudi načrt za obdobje dveh ali maksimalno treh let.

Postopek sprejemanja: letni načrt sprejema občinski svet.

b. Kadrovski viri

Za uresničevanje Strategije so odgovorni: a. občinska uprava, b. deležniki za področje staranja in medgeneracijskega sožitja v občini, c. strokovni svetovalec.

- a. **Občinska uprava**. V občinski upravi je skladno s pravili mreže starosti prijaznih mest in občin določen občinski koordinator, za posamezne aktivnosti in naloge v okviru letnega načrta pa se sproti določi pristojnega zaposlenega.

Naloge občine so: vodenje ali sodelovanje pri pripravi, uresničevanju in evalviranju letnega načrta in Strategije, vzdrževanje stika z nacionalno in svetovno mrežo SPMO, po potrebi urejanje pogodbenih razmerij z IAT, vodenje ali udeležba na srečanjih lokalne akcijske skupine in po potrebi vodenje ali udeležba na srečanjih delovnih skupin, pomoč pri zagotavljanju prostora, specifične naloge

določene v letnem načrtu, po možnosti iskanje projektnih virov financiranja in delo na projektih.

- b. **Deležniki za področje staranja in medgeneracijskega sožitja v občini.** Deležniki sodelujejo prostovoljsko v okviru lokalne akcijske skupine, delovnih skupin in po potrebi ožje skupine (trojke) ter individualno. Za svojo vlogo v okviru ene ali več teh skupin so imenovani. Sodelovanje deležnikov pri uresničevanju posamezne aktivnosti letnega načrta se lahko tudi finančno ovrednoti ali ponudi priložnost v obliki razpisa.
- c. V skladu s pogodbo o včlanjenosti občine Zreče v Slovensko in svetovno mrežo starosti prijaznih mest ali občin, je strokovni svetovalec **Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo** in medgeneracijsko sožitje. Strokovni svetovalec sodeluje pri uresničevanju dela na Strategiji skladno s pravili, občina pa se lahko z Inštitutom dogovori tudi o dodatnem sodelovanju.

c. Finančni viri

Uresničevanje Strategije se lahko financira iz različnih virov: iz občinskega proračuna, iz obstoječih kadrovske kapacitet, iz tekočih in novih projektov, npr. nacionalni projekti, projekti LAS, mednarodni projekti, nacionalni programi MDDSZ kot je Mreža medgeneracijskih programov za kakovostno staranje Inštituta Antona Trstenjaka ipd., lahko se iščejo tudi donatorska sredstva, del uresničevanja sloni na prostovoljskem delu.

Za izvajanje Strategije se zagotovijo potrebna sredstva v tekočem proračunu, za vsako leto posebej.

11 EVALVIRANJE STRATEGIJE

Evalvacija je **namenjena** učinkovitemu in kakovostnemu izvajanju Strategije. Vodilo evalvacije je, da s pogledom nazaj odpira pogled naprej. Pri tem je še posebej pomembno, da se sprti beleži kaj vse je bilo že narejenega, saj že doseženi uspehi dajejo skupnosti motivacijo in moč za nadaljnje uresničevanje ciljev. Poleg tega redno in sistematično spremljanje napredka pove, katere so močne in katere šibke točke v skupnosti, katera področja se razvijajo hitreje in katera morda stagnirajo in bi bilo potrebno pospešiti njihovo uresničevanje, po potrebi dopolniti specifične cilje, ukrepe in možne rešitve. Nenazadnje je namen evalvacije tudi transparentnost dela in poročanje o napredku pri uresničevanju Strategije širši javnosti. Beleženje, kaj vse je bilo narejeno, je v tem oziru vezano tudi na obveščanje javnosti.

Za doseganje teh namenov **sta predvideni dve vrsti evalvacije**: krajša letna evalvacija in temeljitejša petletna evalvacija.

- **Krajša letna evalvacija** se opravi vsako leto pred pripravo letnega načrta in/ali takoj po njegovem zaključku. Obvezno jo je definirati (minimalno kazalnike) v letnem načrtu pred pričetkom izvajanja aktivnosti in sicer je za vsako aktivnost potrebno določiti tako kazalnik kot način evalviranja. Poleg tega letna evalvacija vsebuje tudi oceno lokalne akcijske skupine o sodelovanju deležnikov in napredku dela v Starosti prijaznem mestu ali občini.
- **Temeljitejša evalvacija** se naredi vsakih pet let. Le-ta se naredi z vidika rezultatov in z vidika procesa. Med drugim se obvezno preveri napredek pri doseganju strateških ciljev oziroma napredek po področjih starosti prijaznih mest in občin, izvedbo petletnih ukrepov ter sodelovanje deležnikov pri uresničevanju Strategije.

Za izpeljavo obeh vrst evalvacije je odgovoren občinski koordinator starosti prijazne občine Zreče, po dogovoru pa lahko pri njej bolj ali manj sodeluje ali jo vodi strokovni svetovalec. Obvezno je v evalvacijo vključevati izvajalce aktivnosti, v segmentu evalvacije povezovanja deležnikov pa tudi lokalno akcijsko skupino. Evalvacijo mora pred končnim izdelkom predložiti najprej Inštitutu Antona Trstenjaka v strokovni pregled, nato pa tudi lokalni akcijski skupini in vodstvu občine; priporočljivo je, da je letni evalvaciji vsako leto namenjen del enega od srečanj lokalne akcijske skupine.

Nekateri predlogi za evalviranje:

- Evalviranje po principih Svetovne zdravstvene organizacije in kategorijah za izbor; za vsako od aktivnosti opredeliti koliko je doprinesla k principom ali pa katera aktivnost je najbolje odgovorila posameznemu principu:
 - o Razvoj enega ali več področij
 - o Povezovanje deležnikov in skupnosti
 - o Vključevanje ranljivih skupin
 - o Hitri in vidni rezultati
- Evalvacija realnosti izbora aktivnosti: ali so imele te aktivnosti realne možnosti za izpeljavo?
- Evalvacija trajnosti in uravnovešenosti izbora aktivnosti
- Evalvacija doseganja ciljev z aktivnostmi letnega načrta
- Evalvacija, namenjena razvoju posamezne aktivnosti, npr. kaj so bile pri izvedbi aktivnosti močne in kaj šibke točke?
- Evalvacija merjenja učinka, npr. kakšen učinek so imele aktivnosti za udeležence, kakšen za izvajalce?
- Evalvacija merjenja odmeva, npr. kakšen odmev je imela aktivnost v širši skupnosti?

Rezultati evalvacije so, vsaj v neki obliki, javno dostopni, so tudi aktivno in poljudno predstavljeni širši javnosti.

12POSTOPEK SPREJEMANJA STRATEGIJE

Strategijo z vsemi njenimi prilogami sprejme občinski svet.

13PRILOGE

- Kratek povzetek Strategije starosti prijazne občine Zreče za občane
- Obstoječi ponudniki storitev in programov za starejše v občini Zreče
- Letni načrt za uresničevanje Strategije SPO Zreče 2026